

Ennda ngat'a tse'e Jesucristo jotsa'en kitsi'indu

SAN MARCOS

Juan Bautista tsuya nga kjua'e Jesucristo

Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28

1 ¹'Bitsa'en 'betuts'inre en nda xi ngat'a tse'e Jesucristo, Ki'ndire Na'enchana.

²'Bitsa'en kua'indut'a xujunre xuta chinga profeta Isaías:

An tetsikasentitjunra xutana xi be'eya nijmi.

Kui xi k'uejñandatitjun ndiyari.

³Jndare xuta xi 'ñu nchja nga'nde t'axin:

“T'enda ru 'ba kixi chju'i ru ndiyare Na'enchana.”

⁴'Ba kui = kjuañu ja'eni Juan Bautista nga'nde t'axin tuxi yatendani xuta 'ba tuxi ye'eyanire nijmi xuta nga tjinnere sik'antjaiya kjuafa'etsjenre 'ba satenda, meni nga kuachat'anire jere. ⁵'Ba 'etju ngatsi'i xuta xi tjin nangi Judea ko ngatsi'i xutare naxinanda Jerusalén nga ja'ekasen ñojonre Juan. 'Ba kionga je ye'e nijmi ngat'are je xi tjinre, Juan yatenda ngajin ndaje Jordán.

⁶'Ba najñu xi yaja Juan ntsjare chakameyu kuandakoni, 'ba ko jngu tjiuxinjnde tikjakonire. 'Ba naxkajndi ko ntsjenre tjiuchusera xi tjin ngijña kjine. ⁷'Ba kionga be'eyare nijmi, tsu:

—Jaskanre an ndiba jngu xuta xi ngisa tjinre kjua'ñu tu'bani ko an xi ka'nda an bi bakinna nga sikindia 'ba skjenda na'ñu jndere. ⁸An tebatenda_nuu ko nanda; tunga kui ko Isennixtjintsjere Na'enchana kuatendanu.

Jesús satenda 'ba chanayiu kut'ayako

Mt. 3:13-17; 4:1-11; Lc. 3:21-22; 4:1-13

⁹'Ba 'bi kuán kui nixtjinbiu nga Jesús 'etjuni naxinanda Nazaret, naxinanda xi tijñajin nangi Galilea, 'ba echu ña tijña Juan. 'Ba Juan yatenda ngajin ndaje Jordán. ¹⁰'Ba kionga ti'betukajin nando, Jesús tsabe nga kitju'i ngank'aa, 'ba nga Isennixtjintsjere Na'enchana ti'betukajennere joni jngu tjiunise tiba. ¹¹'Ba jngu jnda kjinu'yanire ngank'aa xi tsu:

SAN MARCOS 1

—Ji = ni xi ki'ndina xi tsimijaan. Ne tsja tjinna ngat'a tsiji.

¹²'Ba jaskan, Isennixtjintsjere Na'enchana kiko nga'nde t'axin. ¹³'Ba kio tsik'ejña yachan nixtjin ngajinre tjiuba ts'en, 'ba chanayiu kiskut'ayako. 'Ba ankjere Na'enchana ja'ekatesinre Jesús.

Jesús 'betuts'inre xare nangi Galilea

Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15

¹⁴'Ba jaskan nga Juan kis'eya nduya, Jesús echu nangi Galilea, 'ba kio kitsikja'axtiuya en ndare Na'enchana.

¹⁵—Nixtjinbi xi kik'innu je kuajngu 'ba kjuatexumare Na'enchana je tijña tiña. Tik'antjaiyo kjuafa'etsjennu, 'ba ngatamakjainnu ngat'a tse'e en ndare Na'enchana —kitsure Jesús.

Jesús nchjare ñujun xuta xi tsuba tjiuti

Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11

¹⁶'Ba tifa'a Jesús ngandai ndachikunre Galilea, kionga tsabe Simón 'ba ko nts'e xi Andrés 'mi. 'Ba na'ya tire inyakanikja'ajin nando, ngat'a kui nchjabiu xi ti = tsuba. ¹⁷'Ba Jesús kitsure:

—Jun na'en, ndetjennginu. An sa'en_nuu nchja xi 'beku xuta.

¹⁸'Ba ndekuini chubabiu nchjabiu 'endu na'ya tire 'ba kitjenngi.

¹⁹'Ba kio nguba chire Jesús tsabe Santiago 'ba ko nts'e Juan, ki'ndire Zebedeo, xi tjinduya barku nga inya'bendunda na'ya tire. ²⁰'Ba tukjuan kinchja = re, 'ba nchjabiu kitsik'ejña na'enre xi Zebedeo 'mi ngaya barku ko chu'ndare 'ba kitjenngi Jesús.

Jesús tsinda jngu xuta xi tijñajinre jngu isennixtjin xi bi nda

Lc. 4:31-37

²¹'Ba jaskan Jesús ko xutare ja'e naxinanda Capernaum. 'Ba kionga nixtjin nga nikja'aya, Jesús ja'as'en ni'ya sinagoga 'ba 'etuts'inre nga yakuya. ²²'Ba tu kuakun = re xuta jotsa'en yakuyare joni tsa xa nk'a tjinre, 'ba bi joni nchja chjine kjuatexuma. ²³'Ba ngaya ni'ya sinagoga tijña jngu xuta xi isennixtjin xi bi nda tijñajinre, xi kitsu nga kiski'ndaya:

²⁴—Ji Jesús tse'e Nazaret, ¿mé = xi tjinri ngat'a tsajain? ¿A ja'enikjekjuanii? 'Be = ña 'yá = ni ji. Ji = ni xuta tsjere Na'enchana.

²⁵Tunga Jesús jatiko isennixtjinbiu 'ba kitsure:

—iXiu teni 'ba t'etukajin_ri xutabi!

²⁶'Ba isennixtjinbiu xi bi nda se 'etsujmeyare xutabiu, 'ba niki 'ñu = kiski'ndaya nga 'etukajinre. ²⁷'Ba ngatsi'i xuta tu kuakun = re, 'ba tsiningiyare xinkjin:

—¿Mé = kibi? Kja'e tsa'en bakuya xutabi, joni tsa xa nk'a tjinre. iKa'nda isennixtjin xi bi nda 'bexa = re 'ba tsik'etjusunre!

SAN MARCOS 1

²⁸Ba ne xati kji'yare ngat'a tse'e Jesús ngayéje nangi Galilea.

Jesús tsinda nachi'yare Simón Pedro 'ba ko ne nkjin xuta xi sefesun

Mt. 8:14-17; Lc. 4:38-41

²⁹Ba kionga 'etju ni'ya sinagoga, Jesús kiji ko Santiago 'ba ko Juan ndaba Simón ko Andrés. ³⁰Ba nachi'yare Simón nachan tikijñasun nga nt'ai kunre. 'Ba ta'a kik'ere nijmi Jesús. ³¹Ba kui kitsitiñat'are 'ba kiskjebe ntsja nga kitsikisetjen. 'Ba ndekuini chubabiu kitukja'axinre chi'in nt'aire chjunbiu. 'Ba sa'e kitsikjén xuta xi echukun.

³²Ba kionga je tjima'ña, kionga je kintjai tsu'biu, echuchanire Jesús ngatsi'i xuta xi sefesun ko xi tjindujinre isennixtjin xi bi nda. ³³Ba nkjin xuta xi tjindu Capernaum ja'e 'ba kuañajanxtiu xuntja ni'yo. ³⁴Ba Jesús ne nkjin xuta kitsinda xi kja'e kjuanga chi'in kunre, 'ba ne nkjin isennixtjin xi bi nda ts'axjejin. 'Ba ngat'a isennixtjinbiu bexkun 'yá = ñu kui, kui = kjuañu Jesús bi kitsja'ndenire nga kinchja.

Jesús 'betju nga fitsikja'axtiuya enre Na'enchana

Lc. 4:42-44

³⁵Kionga je tjis'e isen, kionga jñu chun ngisa, tsisetjen Jesús 'ba 'etju nga kiji jngu nga'nde t'axin nga kikjako Na'enchana. ³⁶Ba kio Simón 'ba ko nchja xinkjin kikangisjai Jesús. ³⁷Ba kionga kuasjaire nde, kitsure:

—Ngatsi'i xuta inyamangisjairi.

³⁸Tunga Jesús kitsingojore:

—Tangian kja'e nga'nde xi tjindu tiña, tuxi 'ba nde kio sikja'axtiuyani ra enre Na'enchana; ngat'a tu kui xa 'etjuña.

³⁹Ba kiji ngayéje ni'ya sinagoga xi tu tjin nangi Galilea, nga titsikja'axtiuya enre Na'enchana, 'ba ne nkjin isennixtjin xi bi nda ti'baxje.

Jesús tsinda jngu xuta xi chi'in fe'ndujun kunre

Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16

⁴⁰Ba kio jngu xuta xi chi'in fe'ndujun kunre ja'etsitiñat'are Jesús 'ba tsakaskunch'int'are 'ba 'ets'are:

—Tsa mejénri kuan sitsjena_a nga xja'axinna_a chi'in xi kunna.

⁴¹Ba Jesús ja'animare xutabiu, 'ba kitsure nga yanere ntsja:

—Mejénna. Ngatamandai.

⁴²Ba ndekuini chubabiu, kitukja'axinre chi'inre, 'ba kuanda. ⁴³Ba ta'a kitsikixant'a Jesús xutabiu, 'ba 'ñu 'enere nga kitsure:

⁴⁴—Tu'yá 'be_{ri} nijmi; tu t'in 'ba tikaku_{ri} yojori na'miu. 'Ba t'ikue kjuatjo xi baku nga je kuatsjejin jotsa'en kitsu Moisés, tuxi 'batsa'en skuekixini xuta nga je kuanda ngani.

SAN MARCOS 1, 2

⁴⁵Tunga kionga kui xutabiu kiji, 'etuts'inre nga ye'ere nijmi ngatsi'i xuta mé xi tu kuán. 'Ba kui = kjuañu Jesús bi nde nda kuán ja'as'enni naxinando, tu kioña tsajain xuta 'bejña. Tunga 'etjuni xuta xi kja'e kjuanga nangi tse'e nga ja'ekutsejenre.

Jesús tsinda jngu xuta xi bi ma fi

Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26

2 ¹'Ba jaskan, kionga je ja'a jó ján nixtjin, Jesús ja'e ngani naxinanda Capernaum; 'ba kjint'e xuta nga je tijña ngani ndaba. ²'Ba tukjia'a ne nkjin xuta kuañajan, ka'nda ngantja ni'yo bi nde kis'eni nga'nde; 'ba Jesús yakuyare enre Na'enchana. ³'Ba kio, ja'e ñujun xuta xi yank'angi jngu xuta xi bi ma fi. ⁴Tunga bi kuán echukat'are Jesús, ngat'a ne nkjin xuta tjin. Kui kjuañu ngatsja ni'ya ña tijña Jesús kiskje'ikjani, 'ba kio ts'ajenni xuta xi tji'mio nga kjiya kuxta. ⁵'Ba kionga Jesús tsabe kjuamakjain xi tjinre nchjabiu, kio kitsure xuta xi tji'mio:

—Ji ki'ndina, je kuachat'ari jeri.

⁶Tunga yak'a chjine kjuatexuma xi tjindu kio, 'bitsa'en kitsikja'etsjen: ⁷“¿Jótsa'en ma kakun xutabi nga 'bitsa'en tinchja? Bi tjibekun Na'enchana, ngat'a tu Na'enchana sani xi mare tsichat'a je.” ⁸Tunga ta'a fani kuankjinre Jesús mé xi inyatsikja'etsjen nchjabiu, 'ba tsiningiyare:

—¿Ánñu 'batsa'en tenikja'etsjenñu? ⁹¿Méñu xi ngisa bi na'enre nga xin_řa xuta xi bi ma fiu? ¿A nga xin_řa: “Je kuachat'ari jeri”, asa nga xin_řa: “Tisetjen, chjube kuxta xi tetsujñaye 'ba titjajme”? ¹⁰Tunga mejénnā nga xio nga Ki'ndire Xuta xi'iun tjinre kjuañu kui ngasun'ndebi nga sichat'a je.

'Ba kio kitsure xuta xi bi ma fiu:

¹¹—Ji xin_řa, tisetjen, chjube kuxtari 'ba t'in ni'yari.

¹²'Ba xuta xi tji'mio ta'a tsisetjen, 'ba kiskjebe kuxtare nga 'etjuni kio ngixkun ngatsi'i xuta. 'Ba ngatsi'i tu kiskutsejen'akun = 'ba kitsichjire Na'enchana nga kui xi tjinre kjuañu. 'Ba inyatsure xinkjin:

—Kje nisa jngu ndiyajín 'ya tsajmi joni kibi.

Jesús nchjare Leví

Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32

¹³'Ba jaskan Jesús 'etju ngani nga kiji ngandai ndachikun; 'ba ne nkjin xuta ja'ekun, 'ba 'etuts'inre nga yakuyare. ¹⁴'Ba kionga Jesús tifa'a kio, tsabe Leví xi ki'ndire Alfeo, nga tijña nga'nde ña tjubechjintjai tsajmi, 'ba kitsure:

—Ndetjenngina.

'Ba Leví tsisetjen 'ba kitjenngi.

SAN MARCOS 2

¹⁵'Ba 'ba kuán nga Jesús tikjen ndaba Leví, ne nkjin xuta xi kjebechjintjai tsajmi ko xuta je tjindut'ako yamixa Jesús 'ba ko xutare; ngat'a ne nkjin mani xuta xi tjenngire. ¹⁶'Ba chjine kjuatexuma xi tse'e nchja fariseo tsabe kionga Jesús inyakjenko xuta je 'ba ko xuta xi kjebechjintjai tsajmi. 'Ba jako xutare Jesús, 'ba tsiningiyare:

—¿Ánñu nchja xi kjebechjintjai tsajmi 'ba ko xuta je tikjenkoni chamaestrunu?

¹⁷'Ba Jesús kjint'ere, 'ba kitsure:

—Xuta xi nda bi chjine ki machjenre, tu kui sani xi sefesun. Bi xuta xi kixi ja'ekinchja_rá, tu kui sani xuta xi tjinre je.

Jesús tsuya kjia'añu nga ma beni kjindia

Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39

¹⁸'Ba jngu ndiya, kionga xuta xi tjenngire Juan 'ba ko nchja fariseo tjindu kjindia, yak'a xuta ja'ekjeningiyare Jesús:

—Ji na'en, xuta xi tjenngire Juan 'ba ko nchja fariseo tjindu kjindia. ¿Ánñu xutari bi 'bendu kjindianini?

¹⁹—¿A ma 'bendu kjindia xuta xi kjinikjint'e jngu kjuabixan, tsa xi xi'un kio tijñako ngisa? —kitsingojore Jesús—. Yejerañu xi xi'un tijñako, bi kuan k'uendu kjindia. ²⁰Tunga kjua'e jngu nixtjin kionga stukja'are xi'un; kionga kjua'e nixtjinbiu kio = k'uendu kjindia.

²¹'Ba ni'yá 'bendayanda jngu xutji chinga ko chuba najñu xatse; ngat'a najñu xatsio kje fa'ekujín 'ba 'betijnda xutji chingó, 'ba ngisa = tse tijnda.

²²'Ba nde ni'yá 'beya binu xatse jngu chitsa xi tjiuxin ni xi chinga; ngat'a binu xatsio k'uetijnda, 'ba ne tse binu tisten 'ba kjuekjua = chitsa tjiuxinbiu ngayeje. 'Ba kui = kjuañu chitsa tjiuxin xatse k'ueyaña binu xatse —kitsu Jesús.

Jesús bakuya ngat'a tse'e nixtjin nga nikja'aya

Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5

²³'Ba jngu nixtjin nga nikja'aya Jesús 'ba ko xutare setsuma ngajin ña kji'i tsujmi ntje. 'Ba kionga ja'a kio, xutare 'etuts'inre nga tsate xujmare trigo. ²⁴'Ba nchja fariseo tsiningiyare:

—¿Ánñu xutari inyatsa'enni mé xi bi tixa'nde nga ma nixtjin nga nikja'aya?

²⁵Tunga Jesús kitsure:

—¿A kje 'bexkiyajíun mé = xi kitsa'en David jngu nixtjin nga kui 'ba ko xuta xi tjenko kuana'enre 'ba kuabojore? ²⁶'Ba kui nixtjinbiu nga Abiatar na'mi titjun kuán, David ja'as'en nga'nde tsjere Na'enchana, 'ba kiskine niñuxtila tsje, xi tu na'miu ma kjine; 'ba kitsjare xuta xi tjenko ngayeje.

SAN MARCOS 2, 3

²⁷'Ba kitsu ngisare Jesús:

—Nixtjin nga nikja'aya tu kjuanda tse'e = xuta nga kis'endare, bi tsa nixtjiun kis'endare xuta. ²⁸'Ba kui = kjuañu Ki'ndire Xuta xi'iun batexumanire ka'nda nixtjin nga nikja'aya.

Jesús tsinda jngu xuta xi ja'eku ntsja

Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11

3 ¹'Ba kio Jesús ja'as'en ngani ni'ya sinagoga; 'ba kio tijña jngu xuta xi ja'eku ntsja. ²'Ba nchjabiu inyakutsejenre Jesús tuxi skueni tsa sinda xutabiu nga nixtjin nga nikja'aya, 'ba tuxi kuan kuangini. ³'Ba Jesús kitsure xuta xi ja'eku ntsja:

—Tisetjen 'ba tisen ngamasenre kio.

⁴'Ba jaskan tsiningiyare nchja xi yak'a:

—¿Mé xi tixa'nde nga ña'an nga nixtjin nga nikja'aya, a tsajmi xi nda = asa xi ch'o? ¿A sik'angiña jngu xuta, asa sik'enña?

Tunga nchjabiu xiu tsik'endu. ⁵'Ba Jesús ko kjuasti kiskutsejen'a nchja xi inyandaire, 'ba ba kis'ere ngat'a tse'e nga titsujñu ngisare.

—Tjente ndsai —kitsure xuta xi ja'eku ntsja.

'Ba xutabiu yejente ntsja, 'ba kuanda. ⁶Tunga ta'a 'etju nchja fariseo 'ba kuañajant'are nchja tse'e Herodes nga tsangisjai ndiya jotsa'en kuan sik'enni Jesús.

Jesús tsinda nkjin xuta ngandai ndachikun

⁷'Ba jaskan Jesús kikit'axin xutare ndai ndachikun, 'ba ne nkjin xuta xi jendibani nangi Galilea kitjenngi. ⁸'Ba kionga kjint'e mé xi tu titsa'en Jesús, ne nkjin xuta xi tse'e nangi Judea, tse'e naxinanda Jerusalén, tse'e nangi Idumea, tse'e xingunda ndaje Jordán 'ba ko tse'e ngandaire naxinanda Tiro ko naxinanda Sidón ja'ekutsejenre. ⁹'Ba kui = kjuañu Jesús 'exare xutare nga ngat'ejñandare jngu barku, tuxi bi kuastinnenire xutankjiun xi kuañajan kio. ¹⁰Ngat'a ne nkjin xuta je kitsinda, kui kjuañu xi sefesun se inyakanikja'ane = re yojore tuxi kuan sikoni. ¹¹'Ba kionga isennixtjinnkjin xi bi nda tsabe Jesús, tsikinyakunch'int'are 'ba tsu nga kji'ndaya:

—iJi = ni xi Ki'ndire Na'enchana!

¹²Tunga Jesús jatiko isennixtjinbiu nga bi kuetsu nga kui xi Ki'ndire Na'enchana.

Jesús kja'ajin xutare xi tejó

Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16

¹³'Ba jaskan Jesús kiji jngu ngijñacha, 'ba kinchjare nchja xi nda kisasenre. 'Ba kionga kuañajan nchjabiu, ¹⁴Jesús kiskja'ajin tejó nchja tuxi

SAN MARCOS 3

k'uajmekoni, 'ba tuxi sikasenni nga sikja'axtiuya enre Na'enchana. Jesús kitsjaja'enre nchjabiu nga kui xi k'uin apóstoles; ¹⁵'ba kitsjare kjua'ñu tuxi k'uaxjejjinni isennixtjin xi bi nda ngajinre xuta. ¹⁶Kui nga tejó nchjabiu xi kiskja'ajin Jesús: Simón, xi kitsjaja'enre nga kui xi k'uin Pedro; ¹⁷Santiago 'ba ko nts'e Juan, ki'ndire Zebedeo, xi kitsjaja'enre Boanerges (ja'en xi tsunire: Ki'ndire Cho'on); ¹⁸'ba ko Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago xi ki'ndire Alfeo; Tadeo, ko Simón, xi mako nchja cananista, ¹⁹'ba ko Judas Iscariote, xi jaskan kitsingantsja Jesús.

Jesús nchja ngat'a tse'e chanayi Beelzebú

Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10

'Ba jaskan, Jesús ja'as'en ni'ya ña ti'bejña, ²⁰'ba ne nkjin xuta kuañajanne nganire, ka'nda bi kuán kiskine chi niñu. ²¹'Ba kionga kjint'e xinkjin Jesús, ja'ekja'a, ngat'a kitsu xuta xi yak'a nga Jesús skare.

²²'Ba chjine kjuatexuma xi jendibani naxinanda Jerusalén kitsu nga chanayi Beelzebú, ngakure isennixtjin xi bi nda, tijñajinre Jesús 'ba nga kui kitsjare kjua'ñu tuxi k'uaxjejjinni isennixtjin xi bi nda. ²³'Ba kio Jesús kinchjare nchjabiu, 'ba 'ejñare kui kjuakusunbi:

—¿Jótsa'en ndekuini chanayiu kuan k'uaxjejjinni yojore? ²⁴'Ba tsa xuta xi tjindu jngu naxinanda ña batexuma jngu rey ndekui jóya tjinnire yojore, bi tsé kuanre nga k'uendu. ²⁵'Ba tsa xuta xi tjindu ngaya jngu ni'ya ndekui jóya tjinnire yojore, bi tsé kuanre nga k'uendu xuta xi tjinduya. ²⁶'Ba nde tsa chanayiu kuakjanya yojore, 'ba tsa ndekui skjankoni yojore, bi tsé kuanre nga k'uejña. Je echukjet'a nixtjinre.

²⁷'Ba tu'yá kuan kjua'as'en ndaba jngu xuta xi taja 'ba skjebecheje tsajmire, tsa bi fara tjun kueta'ñu; 'ba tu 'ba = tsa'en sa nga kuan skja'achejere tsajmire.

²⁸'Ba fa xinkixi_nuu, nga Na'enchana sichat'a yejere jere 'ba tume en ch'o xi kuetsure Na'enchana xuta; ²⁹tunga xi ch'o kuetsure Isennixtjintsjere Na'enchana, niñajanni kuachat'are. Tu je = xuta je ngantsjai nixtjin —kitsu Jesús.

³⁰Ngat'a nchjabiu kitsu nga kui xi tijñajinre jngu isennixtjin xi bi nda.

Jesús tsuya 'yá = xi nare 'ba 'yá = xi nts'e

Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21

³¹'Ba kio ja'e nare 'ba ko nts'e Jesús 'ba ngandetsiun tsikinya 'ba tu 'exa nga kjuinukjuare Jesús. ³²'Ba xuta xi tjindundaire Jesús kitsure:

—Nari ko nts'é 'ba ko ndichjai ngandetsian inya 'ba inyamangisjairi.

³³—¿'Yá = xi naná 'ba 'yá = xi nts'ia? —kitsu Jesús.

³⁴'Ba kio kiskutsejen'a xuta xi tjindundaire 'ba kitsu:

SAN MARCOS 3, 4

—Kui ngatsi'i xutabi xi nana 'ba ko xi nts'ia. ³⁵Ngat'a tu'yañu xi tsik'etjusun enre Na'enchana, kui xi nts'ia xi ndichjaa 'ba xi nana.

Jesús bakuya jngu kjuakusun ngat'a tse'e xuta xi kjejndi xujma

Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8

4 ¹Ba kio 'etuts'in nganire Jesús nga yakuyare xuta ndai ndachikun, 'ba ne nkjin xuta kuañajant'are. 'Ba kui = kjuañu, tsijinni barku xi tikijñajin ndachikun 'ba tsik'ejñayare, 'ba ngatsi'i xutankjiun ngandai ña kixí chun tsikinya. ²Ba nga 'ejñare kjuakusun; 'etuts'inre nga yakuyare ne nkjin tsajmi. 'Bi tsa'en yakuyare:

³—Tasen ñojon enbi: Jngu xuta kiji nga kikjejndi xujma. ⁴Ba kionga je tikjejndi xujma, masen xujmare tsixu ndai ndiyo; 'ba ja'e tjiunisio 'ba kiskine. ⁵Ba ngimasen xujmare tsixujin ndiojo, ña bi tse nangi tjin; 'ba ta'a jesu ngat'a bi 'ñu nanga nangiu. ⁶Tunga kionga 'etju tsu'biu, yaka 'ba kitsixí ngat'a bi 'ñu nanga kiji jamare. ⁷Ba ngijngu ka'a xujma tsixu ngajin na'ya, 'ba kuank'a na'yo 'ba bi kitsja'ndere nga nda kuacha xujmabiu, 'ba nimé tu kitsja. ⁸Tunga ngijngu ka'a xujmabiu tsixu ña nda nangi. 'Ba jesu xujmabiu 'ba kuacha, 'ba ne nda chan kitsja; 'ba tjin xujmabiu xi kitsja kate tu, tjin xi yachute ko te, 'ba tjin xi jngu sientu tu kitsja.

⁹Ba kitsu ngisa Jesús:

—Xi tjin ñojon, ngatasen ñojon.

Jesús tsuya áññu kjuakusun bakuyani

Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10

¹⁰Ba jaskan, kionga Jesús tsik'ejña tajngu ko xuta xi tsikinyat'a tiñare 'ba ko nga tejó xutare, nchjabiu tsiningiyare mé xi tsunire kjuakusunbiu.

¹¹Ba Jesús kitsingojore:

—Jun, kitsa'e'ndenu nga kuankjinnu mé xi tji'mo ngat'are ña batexuma Na'enchana; tunga kja'e xuta xi tjindu ngandetsin, ko kjuakusun sakuyanire; ¹²tuxi nisi nda skutsejen, bi skueni, 'ba tsa ninga nda kuasen ñojon, bi kuankjinre, tuxi 'ba tsa'en bi k'uantjaiyani kjuafa'etsjenre 'ba bi kuachat'are jere.

Jesús tsuya mé xi tsunire kjuakusun tse'e xuta xi kjejndi xujma

Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15

¹³Jun, ¿a bi mankjinnu jó tsunire kjuakusunbiu? Tsa bi mankjinnu jun, ¿jótsa'en kuankjinninu ngayéje kjuakusun xi yak'a? —kitsure Jesús—.

¹⁴Xuta xi kjejndi xujma xuta xi tsikja'axtiuya enre Na'enchana tsinguyanire. ¹⁵Tjin xuta xi joni xujma xi tsixu ngandai ndiyo: ngu nt'e enbi, tunga ta'a ndiba chanayi 'ba kja'axin en xi je kis'entjejin inimare.

SAN MARCOS 4

¹⁶'Ba yak'a xuta xi joni xujma xi tsixujin ndiojo: ngu nt'e enbi 'ba ta'a tsja s'ere nga makjainre, ¹⁷tunga bi nanga kiji jamare ngajin inimare 'ba bi tsé kixi minya; kui = kjuañu, nga tu ngat'are ion fa'axtiuni kjuanima 'ba tsjenngire xuta 'ba ngutjun fani tsichaja kjuamakjainre. ¹⁸'Ba tjin xuta xi joni xujma xi tsixujin na'ya: ngu nt'e enbi, ¹⁹tunga ne 'ñu tsikja'etsjen ngat'are tsajmi xi tjinre ngasun'ndebe, 'ba kjuanyino 'bejñure 'ba tu kui s'e yejere tsajmi xi mejénre. 'Ba ngayejebi inimare fa'as'enjin 'ba bi tsja'ndere nga nda kuacha enbi ngajin inimare, 'ba bi tsja tu. ²⁰Tunga tjin yak'a xuta xi joni xujma xi tsixu ña nda nangi: ngu kui xutabi nt'e enbi 'ba makjainre, 'ba ne nda chan tsja. Tjin xi kate, xi yachute ko te, 'ba xi jngu sientu tu tsja nga jngu.

Jesús bakuya kjuakusun ngat'a tse'e ndi'i

Lc. 8:16-18

²¹'Ba Jesús kitsure ngayeje:

—¿A tjin = xi baka jngu ndi'i tuxi ngi'ndere jngu kaxa k'uejñayani asa ngi'ndere jngu nachan? ¿A bi tsa nga nk'a chun s'ejña ndi'i tuxi nda sitsejenni? ²²Ngat'a ngayéje xi tijña'mo nganda'e kju'a'e nixtjin nga s'ejñatsejen; 'ba xi bi matsejen nganda'e kju'a'e nixtjinre nga k'uetukatsejen. ²³Xi tjin ñojon, ngatasen ñojon.

²⁴'Ba Jesús kitsu nganire:

—'Ñu nda tasen ñojon_{ru} mé xi tenu'yo. Ngat'a chubá xi sichjon nga k'uechubo kja'e xuta, 'ba = nde kui xi sichubako nganinu Na'enchana; 'ba ngisa = tse k'uesunnu. ²⁵Ngat'a xi tjinre, ngisa = tse kua'e ngisare; tunga xi tsajainre, ka'nda stukja'are xi ichi tjinre.

Jesús bakuya kjuakusun nga mank'a xujma

²⁶'Nga ko ña batexuma Na'enchana —kitsu Jesús— nde 'ba = nire joni xuta xi 'bentje xujma ngajin nangu; ²⁷ngu nde 'ba = nire tsa tikijñafe asa tijñakun, a ngajñu = asa nga nixtjin = , xujmo fesu 'ba mank'a, nisi bi tjibe jótsa'en tjimank'a. ²⁸Ngat'a nangu tsja tajngu chan; titjun xka chi'ndere, 'ba jaskan nts'enre, 'ba xi fet'ani s'ere tu xujmo; ²⁹'ba kionga je kichji ture, kio xutabiu 'beñajan, ngat'a je = ja'e nixtjinre chan.

Jesús bakuya kjuakusun ngat'a tse'e xujma mostaza

Mt. 13:31-32, 34-35; Lc. 13:18-19

³⁰'Ba kitsu ngisare:

—¿Mé xi mangusun ña batexuma Na'enchana, asa mé kjuakusun sikjian an tuxi kuan singusunña? ³¹Kui jo = ni jngu xujma tse'e mostaza xi s'entjejin nangu. Ninga ngisa ichi kun tu'bani ko ngayéje xujma xi tjin

SAN MARCOS 4, 5

ngasun'ndebi; ³²tunga, kionga je kis'entje, manka'a 'ba ngisa 'ñu je ma tu'bani ko ngayéje ya xi 'bentje xuta, 'ba ne ya'e = ma tjiare ka'nda tjiunise xi setsuma ngank'aa ma tsinda ndaba ngi'ndere nk'ianre yabiu —kitsu Jesús.

³³Ba ne nkjin kjuakusun joni kibi kitsichjen Jesús nga yakuyare xuta. Yakuyare jotsa'en kuan ngisa nda kuankjinre. ³⁴Bi fako tsa bi ko jngu kjuakusun, ninga xin tsuyanire xutare jó tsunire kjuakusunbiu.

Jesús tsik'exiu ntjo ko ndachikun

Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25

³⁵Ba ndekuini nixtjinbiu, kionga je tjima'ña, Jesús kitsure xutare: —Tjian xingunda jan.

³⁶Ba 'batsa'en kitsik'endu xutankjiun 'ba xutare kiko Jesús ngaya barku xi je tjinduya, 'ba = nde tjenngi ngisare kja'e barku xi ñatjen tjen. ³⁷Ba kio kuán jngu ntjo 'ñu xi niki kjenitjen = nando 'ba tsindiure nando niki kitsiteya barku, 'ba ja'as'entjai nanda, 'ba je mején kitse. ³⁸Tunga Jesús ngastun barku tsakjajñafe, nga jngu najñu ngiku tikjijña ngi ku; 'ba xutare kitsikja'are 'ba kitsure:

—iNa'en! ¿Áññu bi kuenda teña'anni ninga tetiungijndia?

³⁹Ba Jesús tsisetjen 'ba jatiko ntjo 'ba ndachikun kitsure:

—iXiu teni!

'Ba kis'exiu ntjo 'ba jña kuachun. ⁴⁰Ba jaskan Jesús kitsure xutare:

—¿Áññu ne tekunñu? ¿A tojo kje chunnuu?

⁴¹Ba se kitsakjun = nchjabiu, 'ba miningiyare xinkjin:

—¿'Yá = tsé xutabi, nga ka'nda ntjo 'ba ko ndachikun tsik'etjusunnire?

Jesús tsinda jngu xuta xi tijñajinre isennixtjin xi bi nda

Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39

5 ¹Ba 'batsa'en echu nangire xuta Gerasa, xi tijña xingunda ndachikun. ²Ba kionga Jesús 'etjukajen barku, tukjia'a kitsitiñat'are jngu xuta xi 'etukajinni tsju xi tijñajinre isennixtjin xi bi nda. ³Ngat'a tsju 'bejñajin 'ba ni'yá ma tsik'ejña'ñu, nisi ko na'ñu kicha s'eññukoni. ⁴Ngat'a je ne nkjin ndiya kiseta'ñukoni na'ñu kicha ndsaku 'ba ko ntsja, tunga batejntsu na'ñu kicha xi tji'ñuni ntsja, 'ba kitsixi na'ñu kicha xi tji'ñukoni ndsaku, 'ba ni'yá tsa'enre. ⁵Ba nga nixtjin ko nga nistjen 'bajmejin tsju 'ba ko ngajin ngijña, nga kji'ndaya 'ba nga ko ndiojo tsi'onkonire yojore. ⁶Tunga nde sa'e = kjin tsabeni Jesús, mangatsanga kiji 'ba tsakaskunch'int'are, ⁷'ba 'ñu kiski'ndaya nga kitsure:

—Ji Jesús, Ki'ndire Na'enchana xi tijña ngank'aa, ¿mé = xi tjinri ngat'a tsa'an? 'Bets'ara nga bi kjuanima ba'ena.

⁸'Ba 'ba tsa'en kinchja ngat'a Jesús ja'ba je 'bi kitsure:

—iJi isennixtjin xi bi ndai, t'etukajin_ri xutabi!

⁹'Ba kio Jesús tsiningiyare:

—¿Jó 'miri?

—Legión 'mina, ngat'a ne nkjin mani —kitsu isennixtjin xi bi ndo.

¹⁰'Ba xutabiu 'ñu 'ets'are Jesús nga bi kja'e nangi xi kjin sik'ete isennixtjin xi bi ndo. ¹¹'Ba 'batsa'en tiñare nindu 'ñu nkjin tjiuchinga inyakjen, ¹²'ba isennixtjin xi bi ndabiu tsi'are Jesús:

—Tikasennii ña tjindu tjiuchinga, 'ba ta'e'ndenii nga kuitjas'enjin_ri.

¹³'Ba Jesús kitsja'ndere isennixtjinbiu, 'ba 'etukajinre xutabiu 'ba tjiuchingabiu ja'as'enjinre. Jóru mi mani tjiuchingabiu, 'ba tsangatsanga janya ka'nda ña tijña ndachikun, 'ba kio jesunjin.

¹⁴'Ba nchja xi inyatsikuenda tjiuchingabiu tsangatsanga nga kike'ere nijmi xuta xi tjin naxinando 'ba xi tjindundai ngandaire. 'Ba xuta ja'ekutsejen tuxi skueni mé = xi kuán. ¹⁵'Ba kionga xutankjin ja'e ña tijña Jesús, tsabe xutabiu xi kis'ejñajinre isennixtjin xi bi nda xi Legión 'mi, nga je xiu tijña, 'ba nga je yaja najñure 'ba nga je nda tjinre; 'ba xutankjiun kitsakjun. ¹⁶'Ba nchja xi tsabe mé = xi kuánre xutabiu xi kis'ejñajinre isennixtjin xi bi nda 'ba ko tjiuchingo ye'ere nijmi xuta xi yak'a. ¹⁷'Ba 'batsa'en xutankjiun 'ets'are nga Jesús ngatetukajin kui nangibiu.

¹⁸'Ba kionga Jesús tifa'as'en ngani barku, xutabiu xi kis'ejñajinre isennixtjin xi bi nda 'ets'are nga ngatatsja'ndere nga kuetjenngi. ¹⁹Tunga Jesús bi kitsja'ndere.

—Tusa ni'yari t'in, ko xingi, 'ba t'e_ri nijmi mé = xi kitsa'en ngat'a tsiji Na'enchana, 'ba jótsa'en ja'animari —kitsure Jesús xutabiu.

²⁰'Ba 'batsa'en kiji xutabiu, 'ba 'etuts'inre nga ye'e nijmi naxinanda xi tjin nangi Decápolis mé = xi kitsa'en Jesús ngat'a tse'e; 'ba ngatsi'i xuta xi tjin kio tu kuakunre.

Jesús tsinda ki'ndi chjunre Jairo 'ba ko chjun xi kitsiko najñure

Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56

²¹'Ba kionga Jesús jendibaya ngani barku xingunda ndachikun, kui ngando tsik'ejña, 'ba kio ne nkjin xuta kuañajant'are. ²²'Ba kio ja'e jngu xuta xi Jairo 'mi xi jngu ngaku tse'e ni'ya sinagoga; kionga tsabe Jesús, tsakaskunch'int'are ²³'ba 'ñu 'ets'are, nga kitsure:

—Na'en, ki'ndi chjunna je mején kueya; ndekjane_ri ndsai ki'ndina, tuxi kuandani 'ba k'uejñakunni.

²⁴'Ba kio kiko Jesús; 'ba ne nkjin xuta kitjenngi, se inya'be'nyu'ñundaire. ²⁵'Ba ngajinre xutankjiun tjenjinre jngu chjun xi kuatejó nu tjinre nga 'bakjanre jin. ²⁶Xi je ne tsé kjuanima ja'axtiu ngaya ntsja nkjin chjineki, 'ba

je kitsikje ngayéje xi tjinre; 'ba ni'bi = tjin tsakaseko, tusa ngisa 'ñu ma chi'inre. ²⁷'Ba kionga chjunbi kjint'e en ngat'are Jesús, ja'etjenngi ngajinre xutankjiun 'ba ngastun kitsitiñat'anire, 'ba tu najñure kitsiko sa. ²⁸Ngat'a 'bitsa'en kitsikja'etsjen: “Nisi tu najñure sikosaa, kuanda = ña.” ²⁹'Ba tukjia'a, kitikjayare jinre; 'ba se tsejen kuánre yojore nga je kuanda chi'inre. ³⁰Tunga Jesús ta'a tsabe nga nga'ñu 'etukajin yojore, 'ba kitsiku'be ngajinre xutankjiun 'ba tsiningiya:

—¿'Yá = xi kitsiko najñuna?

³¹—Te'yani nga xutankjiun ti'be'yu'ñuri, ¿ánñu “'Yá = xi kitsiko najñuna” tesjini? —kitsure xutare.

³²Tunga Jesús tojo tikutsejen ngandaire tuxi skueni 'yá = xi kitsiko. ³³'Ba kio chjunbiu, kionga je tsabe mé = xi kuánre, se tifatsekun = nga kikasenkunch'int'are Jesús, 'ba ye'ekixire nijmi mé = xi kuán. ³⁴'Ba Jesús kitsure:

—Ji, ki'ndina, tu ngat'are kjuamakjainri nga je kuandai. Ngatjas'eri kjuaxiu nga t'in, 'ba ngatamandai ngat'are chi'inri.

³⁵'Ba nde sa'e = tinchjani Jesús, nga tukjia'a ja'e yak'a nchja xi jendibani ndaba xuta ngakure ni'ya sinagoga.

—Je k'en ki'ndi chjunri. Bi nde minyasiyani_ri maestru —kitsure.

³⁶Tunga Jesús bi kitsisinre nchjabiu, 'ba kitsure xuta xi ngakure ni'ya sinagoga:

—Bi kuin; tu ngatamakjain saniri.

³⁷'Ba bi kitsja'nde Jesús nga nkjin xuta kuetjenngi, tu Pedro = , Santiago, 'ba ko Juan xi nts'e Santiago sa. ³⁸'Ba kionga echu ndaba xuta xi ngakure ni'ya sinagoga, tsabe nga ne si'a inyatsa'en xuta nga inyakji'nda 'ba nga 'ñu inyakji'ndaya. ³⁹Jesús ja'as'en 'ba kitsu:

—¿Ánñu 'ba tuku kji'i si'a teña'anñu 'ba techi'ndayakoñu? Ki'ndi chjunbi bi k'en, tu tikijñafe sani.

⁴⁰'Ba kio xuta xi tjindu kio tsejnuke Jesús. Tunga kui ts'axje tsi'i xutabiu, 'ba tu na'enre = ko nare 'ba ko xuta xi tjeko sa xi ja'as'en ña tikijña ki'ndi chjunbiu. ⁴¹'Ba kio kiskjebe ntsja 'ba kitsure:

—Talita cum. (En xi tsunire: ki'ndi chjun, ji texinra, tisetjen.)

⁴²'Ba ndekuini chubabiu ki'ndi chjun, xi tejó nu tjinre, tsisetjen 'ba tsak'ajme. 'Ba xuta xi tjindu kio tu kuakun = re. ⁴³Tunga Jesús 'ñu 'enere nga tu'yá kue'ere nijmi mé = xi kuán, 'ba nde kitsu nga kua'ere xi chine ki'ndi chjunbiu.

Jesús kiji naxinanda Nazaret

Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30

6 ¹'Ba Jesús 'etjuni kio 'ba kiji nangire, 'ba kitjenngi xutare. ²'Ba kionga ja'e nixtjin nga nikja'aya, Jesús 'etuts'inre nga yakuya ni'ya sinagoga. 'Ba nkjin xuta kjint'ere Jesús, 'ba tu miningiyakun = re xinkjin:

SAN MARCOS 6

—¿Ñáñu kikja'anire xutabi ngayéje tsajmi xi bakuya? ¿Mé = kjuankjinkakun xi kitsa'ere, 'ba ko kjuakun xi tsa'en? ³¿A bi tsa chjine yo kibi, ki'ndire Marío, xi nts'e mani Sandio, Kusio, ko Judo, 'ba ko Simón? ¿A bi tsa nde i tjindujinnina ndichja ngayeje?

Kui = kjuañu ch'o kuánnire ngat'a tse'e 'ba bi kuamejénre nga kuakjainre. ⁴Tunga Jesús kitsure:

—Ngayéje nga'nde 'yaxuta = jngu xuta profeta, tunga ña nangire, ngajinre xinkjin 'ba ninga ña ni'yare bi 'yakunre.

⁵Ba bi kuán kitsa'en jngu kjuakun kio, tu chuba xuta xi yanere ntsja xi inyafesun 'ba kitsinda. ⁶Ba Jesús tu kutsejenkuun nga xutabiu bi kuamejénre nga kuakjainre ngat'a tse'e kui. 'Ba Jesús fikakuya nga'nde xi tjindundai kio.

Jesús tsikasen nga tejó xutare

Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6

⁷Ba Jesús kinchjare nga tejó xutare, 'ba 'etuts'inre nga jo jó kitsikasen, 'ba kitsjare kjuañu nga k'uaxje isennixtjin xi bi nda. ⁸Ba kitsure nga tumé kua'a ngaya ndiyo, tu jngu sa yanise. 'Ba nga bi kuan kueko niñuxtila, chitsa, 'ba ninga ton. ⁹Ba nga kuan kuaya jndere, tunga bi kuan kua'a ngijngu nga najñure. ¹⁰Ba kitsure:

—'Ba tuñañu nga kuitjas'ion jngu ni'ya, tetsubo kio ka'nda nga k'uetjuñu nga'ndebiu. ¹¹Ba tsa jngu nga'nde bi stukja'atjo ninga bi kuasen ñojonnu xuta xi tjindu kio, tusa t'etju nga'ndebiu 'ba t'etsujmio chojore ndsakú, joni jngu chubá nga kui xutabiu tjinre je.

¹²Ba kio 'etju xutare, 'ba ye'eyare nijmi xuta nga ngatatsik'antjaiya kjuafa'etsjenre. ¹³Ba nkjin isennixtjin xi bi nda ts'axjejinre xuta, 'ba nkjin xuta xi inyafesun kitsinda nga kitsikajunre aseti.

Mé xi kuán kionga k'en Juan Bautista

Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9

¹⁴Ba xuta ngaku xi titjun Herodes 'ba nde kjint'e en ngat'a tse'e Jesús, ngat'a ne nkjin nga'nde nda 'yare ja'enre Jesús. 'Ba yak'a xuta kitsu:

—Kui Juan Bautista xi je ja'aya nganire, 'ba kui = kjuañu tjinnire nga'ñu nga titsa'en ngani kjuakun.

¹⁵Ba kja'e xuta kitsu:

—Kui Elías.

'Ba xuta xi yak'a kitsu:

—Kui jngu xuta profeta joni ngasa'e.

¹⁶Tunga Herodes, kionga kjint'e kui enbi, kitsu:

—Kui Juan. An 'exa nga kitisin, 'ba nganda'e je ja'aya nganire.

SAN MARCOS 6

¹⁷Nga tu kjuare chjun Herodia = nini, nga Herodes 'exa nga kjinduba Juan, 'e'ñu, 'ba kiskanis'en nduya. Chjun Herodia, chjunre Felipe kuán tsakaiñu, xi nts'e Herodes, tunga Herodes tsixanko ngani chjunbiu.

¹⁸Ngat'a Juan ja'ba je kitsure Herodes:

—Kjuatexumo tsu nga bi kuan chjunre nts'é kuenikue.

¹⁹Ba tu kjuabiu = nini nga chjun Herodia kuastike Juan 'ba kuamejénre kitsik'en tsakaiñu, tunga bi kuán jó kitsa'ennire; ²⁰ngat'a Herodes be = nga Juan jngu xuta kixi, tsje ko ni. Kui = kjua kitsakjunkeni 'ba tsikuenda. 'Ba kionga Herodes nt'ere Juan, ka'nda bi be mé = xi sa'en, tunga tsja mare nga basen ñojonre. ²¹Tunga tuchan ja'e nixtjin nga chjun Herodia kisaku ndiyare kionga kichu nu Herodes. Kui = nixtjinbiu ts'axje jngu s'i 'ba tsakjenko xutaxare ngatsi'i ngakure chasoldadu ngayeje 'ba ko xuta nyina xi 'ñu 'yaxkunre nangi Galilea. ²²Ba ki'ndi chjunre chjun Herodia ja'as'en nga'nde ña inyakjen 'ba kite. 'Ñu kuatsjare Herodes 'ba ko xi tjindut'a yamixo jotsa'en kite. 'Ba Herodes kitsure ki'ndi chjunbiu:

—Chja'ana tume xi mejénri, 'ba sjarā.

²³Ba kitsja'enre nga sjare tume xi skui'are, nisi masen naxinanda ña batexuma. ²⁴Ba kui ki'ndi chjunbiu 'etju, 'ba tsiningiyare nare:

—¿Mé = xi skui'a_rā?

'Ba nare kitsingojore:

—Nindaku Juan Bautista chja'a_ri.

²⁵Ba ki'ndi chjunbiu tukjuan ja'as'en ngani ña tijña xuta ngaku xi titjun, 'ba kitsure:

—Nganda'e fani nga mejénna nga kua'enaā nindaku Juan Bautista ngaya jngu tiba.

²⁶Ba Herodes ne ba kis'ere; tunga ngat'a ja'ba je kitsja enre ngixkun xi tu kitsikjint'e, tjinnere kitsjare xi tsi'a. ²⁷Ba tukjuan 'exare jngu chasoldadu nga kuekatesin Juan. ²⁸Ba chasoldadu kiji nduyo, tsatesin Juan, 'ba jngu tiba 'eya nindaku. 'Ba kitsjare ki'ndi chjunbiu, 'ba kui kitsja nganire nare.

²⁹Ba kionga xutare Juan kjint'e nga je k'en, ja'ekja'a yojore 'ba kik'eyanijin.

Jesús tsikjén ón mi xuta

Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14

³⁰Ba jaskan, kuañajan ngani nga tejó xutare kioña tijña Jesús 'ba ye'ere nijmi mé = xi tu kitsa'en, 'ba xi yakuya. ³¹Ba Jesús kitsure:

—Jabiu, tjintaja jngu nga'nde ña jña chun, tuxi sikja'ayachiña.

Ngat'a ne nkjin xuta i fi i ndiba tsa'enni, ka'nda kui bi saku'ndere nga kjen. ³²Ba 'batsa'en Jesús ko xutare ja'as'en jngu barku 'ba kiji jngu

SAN MARCOS 6

nga'nde t'axin. ³³Tunga 'ñu nkjin xuta tsabexkun Jesús, 'ba tsabe ña kiji. 'Ba kio ne nkjin xuta 'etjuni nga'nde xi tjindu kio, 'ba tsangatsanga kiji ña tifi Jesús. 'Ba xutankjiun tu kui tjun echuni tu'bani ko Jesús. ³⁴'Ba kionga Jesús 'etukajenni barkubiu, tsabe xutankjiun 'ba ja'animare, ngat'a 'ba tsa'en tjindu joni chutsanga xi tsajainjínre nai. 'Ba Jesús 'etuts'inre nga yakuyare nkjin tsajmi. ³⁵'Ba kionga kuangixun, xutare kitsitiñat'are 'ba kitsure:

—Na'en, je kuangixun, 'ba nga'e ne t'axin. ³⁶Tikaxant'ai xutankjinbi, tuxi ngatjikatseni mé = xi skine nga'nde xi tjindundai nga'e.

³⁷Tunga Jesús kitsure:

—Ta'e_ru jun xi skine.

'Ba kui kitsingojo:

—¿A mejénri nga kuekindai niñuxtila xi ngusun tjín chjire chjina nga jó sientu nixtjin ña'axa, tuxi kua'eni_ra xi chine?

³⁸—¿Jótjin niñuxtila tjinnu? Tangichutsejen_ru —kitsu Jesús.

'Ba kionga je tsabe, kitsure:

—Ón niñuxtila 'ba jó tjiuti.

³⁹'Ba Jesús 'exare nga kuetsik'enduku xutankjiun ngajin ndiji xkjuion; ⁴⁰'ba tjín xi jngu sientu 'ba tjín xi yachute kitsik'enduku nini. ⁴¹'Ba jaskan Jesús kiskjebe nga ón niñuxtilo 'ba ngojó tjiutiu. 'Ba kiskutsejen ngank'aa 'ba kitsjare kjuanda Na'enchana, 'ba kitsixkua niñuxtilo 'ba kitsjare nga jngu jngu xutare, tuxi sika'binire ngatsi'i xutankjiun. 'Ba nde kitsika'bire ngojó tjiutiu ngayeje. ⁴²'Ba ngatsi'i tsakjen ka'nda nga kitsere; ⁴³'ba kiskja'añajan xie xi ts'angi tse'e tjiutiu ko niñuxtilo 'ba tejó nisin kitse ngisare. ⁴⁴'Ba ón mi kuán xuta xi'in xi tsakjen.

Jesús tsu'basun nanda

Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21

⁴⁵'Ba ta'a, Jesús 'exa nga xutare ngatja'as'en barku 'ba nga tjún ngatji xingunda ndachikun ña tijña naxinanda Betsaida, yejerañu kui titsikixant'a xutankjiun. ⁴⁶'Ba kionga je kitsikixant'a xutankjiun, Jesús tsijin jngu nindu nga kikjako Na'enchana. ⁴⁷'Ba kionga je kuajñu, nga je masen ndachikun tjensun barku, Jesús, xi tsik'ejña tajngu ña kixi chun, ⁴⁸tsabe nga na'en inyatsunginiña barku, ngat'a 'ñu tibe'ere ntjo. Kionga je tjis'e isen, Jesús tifisun ndachikun nga kitjenngi xutare. 'Ba je mejénre nga tu kjua'at'are tsakaiñu, ⁴⁹kionga tsabe xutare nga ndachikun tsu'basun Jesús. 'Ba kitsikja'etsjen nga jngu = ru isen xi tsabe 'ba kiski'ndaya; ⁵⁰ngat'a ngatsi'i tsabe 'ba kitsakjun. Tunga ta'a jako 'ba kitsure:

—iJún, na'en, ngatama'ñu kakún; an = ña, bi kun!

SAN MARCOS 6, 7

⁵¹'Ba kio Jesús ja'as'en barku, 'ba kis'e xiu ntjo. 'Ba tu kuakunre xutare ⁵²ngat'a kje mankjínre kjuakun xi kitsa'en Jesús ngat'a tse'e niñuxtilo, ngat'a tojo titsujñu ngisare.

Jesús tsinda xuta xi sefesun nga'nde xi Genesaret 'mi

Mt. 14:34-36

⁵³'Ba kionga Jesús 'ba ko xutare je ja'axtiunda ndachikun, echu nga'nde xi Genesaret 'mi, 'ba barkure ngandai ndachikun 'et'a'ñu. ⁵⁴'Ba kionga je 'etukajen barku, ta'a fani tsabexkun xuta nga Jesús = xi 'etukajen. ⁵⁵'Ba kio tsangatsanga nga kiji ngayéje nga'nde xi tjin kionga ye'ere nijmi xuta ña tijña Jesús. 'Ba kionga kjint'e, xutabiu 'etuts'inre nga ja'eko xi sefesun xi kjiyuya nijña. ⁵⁶'Ba tu ñañu nga fa'as'en Jesús, a naxinanda chi = , a naxinanda je = asa ngijña = , tuchuba tsikayuju xinkjin xi inyafesun kioña tsa'en ndetsin. 'Ba 'bets'are Jesús nga nisi tu tetjun najñure siko sa; 'ba manda ngatsi'i xi tu tsiko najñure.

Jesús bakuya mé = xi tsijndire xuta ngixkun Na'enchana

Mt. 15:1-20

7 ¹'Ba kio nchja fariseo 'ba yak'a chjine kjuatexuma xi jendibani naxinanda Jerusalén kitsitiñat'are Jesús. ²'Ba nchjabiu tsabe nga yak'a xutare Jesús bi banejun ntsja nga kjen. Ngu tsunire nga bi inyatsik'etjusun kjuachingare tse'e judío nga banejun ntsja nga kjen. ³(Ngat'a nchja fariseo 'ba ngatsi'i xuta judío tsik'etjusun kjuachingare nga tjunfara nda banejun ntsja 'ba sa'e kjen. ⁴'Ba kionga je fa'eni ndetsin, bi kjen kio 'nda nga je tsik'etjusun kjuachingare nga banejun ntsja. 'Ba nkjin kjuachinga tjin ngisare xi tsik'etjusun, joni nga banejun chutsinre, tijire, ko tikure xi kicha ni 'ba ko nachanre.) ⁵'Ba kui = kjuañu, nchja fariseo 'ba ko chjine kjuatexuma tsiningiyare Jesús:

—Na'en, ¿ánñu xutari bi tsik'etjusunni kjuachingare xuta chingana, nga bi banejun ntsja nga kjen?

⁶'Ba Jesús kitsingojore:

—Jun, ixuta xi jó nkjon tjin! Kjuakixi = xi kitsu xuta chinga profeta Isaías ngat'a tsojon, kionga 'bitsa'en kitsi'indu:

Kui = xutabi tu ts'a bekunnina,
tunga inimare kjin tjindu ngat'a tsa'an.

⁷Tumé chjinire nga bekunnina,
ngat'a tu kjuatexumare xuta = bakuya.

⁸Ngat'a jun xin 'bejño kjuatexumare Na'enchana tuxi kjuachingare xuta kuetjenngiñu.

⁹'Ba Jesús kitsure ngayeje:

—Tuxi sik'ejñakunñu kjuachinganu, 'bejñat'axinñu kjuatexumare Na'enchana. ¹⁰Ngu Moisés kitsu: “Chakuin na'enri 'ba ko nari”, 'ba “Xi ch'o kuetsure na'enre asa nare, kjuinik'en”. ¹¹Tunga jun bixun = ñu nga jngu xuta kuan kuetsure na'enre asa nare: “Bi kuan kuasekorā, ngat'a ngayéje xi tjinñā Corbán kuán” (en xi tsunire: tsajmi xi je tse'e Na'enchana joni chje); ¹²'ba tsa tjin xi 'ba kuetsu, bi nde ba'e'ndeni_ru nga kuaseko na'enre asa nare. ¹³Ba = tsa'en, jun miyuniu enre Na'enchana ngat'are kjuachinga xi kis'ejñanu 'ba xi nikja'axtiuya ngani_ru xingiu. 'Ba nkjin tsajmi joni kibi ña'an ngiso.

¹⁴Ba jaskan Jesús kinchja nganire xutankjiun, 'ba kitsure:

—Tasen ñojonnu ngatsi'u, 'ba ngatamankjinnu: ¹⁵Tumé xi ndibani ngandetsian xi fa'as'ejin yojore xuta xi tsijndire ngixkun Na'enchana. Tu kui sani xi 'betukajin inimare xi tsijndire. ¹⁶Xi tjin ñojon, ngatasen ñojon.

¹⁷Ba kionga Jesús kitsik'endu xuta 'ba ja'as'en ndaba, xutare tsiningiyare ngat'a tse'e en xi yakuya. ¹⁸Ba Jesús kitsure:

—¿A 'ba = nde jun bi mankjinnu ngayeje? ¿A bi 'yo nga tumé xi ndibani ngandetsian xi fa'as'enjin yojore xuta xi tsijndire ngixkun Na'enchana?

¹⁹Ngat'a bi ngajin inimare fa'as'en, tu गया ngats'a sani, 'ba jaskan 'betukajin ngani yojore.

Nga ko enbi kitsuni nga tsajain xi ma chine xi ma tsijndire xuta ngixkun Na'enchana. ²⁰Ba kitsu ngayeje:

—Tu kui xi 'betukajin inimare xuta xi tsijndire ngixkun Na'enchana.

²¹Ngat'a inimare xuta = 'betukajinni: kjuafa'etsjen xi bi nda, kjuachajngi xi tse'e xi'in ko jngu chjun xi kje bixanjín, kjuacheje, nga tsikjesun xuta, ²²kjuachajngi, xi tsimején yeje tsajmi, kjuach'okun, kjua'bejñu, xi mangisjai kjuatsjare yojore, kjuaxinkakun, kjuandesun, kjuank'atakun, 'ba ko xi bi tsikja'etsjen titjun mé = xi tsa'en. ²³Ngayéje kjuach'obi inimare = 'betukajinni, 'ba kui = xi tsijndire xuta ngixkun Na'enchana.

Jesús tsinda jngu chjun xi bi tse'e Israel

Mt. 15:21-28

²⁴Ba Jesús 'etjuni kio 'ba kiji nga'nde xi Tiro 'mi 'ba ja'as'en jngu ni'ya. 'Ba bi kuamejénre nga tjin xi skue nga kio tijña; tunga bi kuán tsik'ejña'mo. ²⁵Ta'a kjint'e ngat'are Jesús jngu chjun xi tjinre jngu ki'ndi chjun xi tjinre jngu isennixtjin xi bi nda; 'ba kui kikasenkunch'int'are Jesús. ²⁶Ba chjunbiu bi tse'e Israel, nangi xi Sirofenicia 'mi kitsin. 'Ba 'ets'are Jesús nga ngato'oxjejinre isennixtjin xi bi nda ki'ndire. ²⁷Tunga Jesús kitsure:

—Ta'e'nde_ri nisti ki'ndiu nga nda fara ngatatsere, ngat'a bi nda tjin nga xja'are niñuxtilare tu 'bani nga ki'ndi naña kua'ere.

SAN MARCOS 7, 8

²⁸Tunga chjunbiu kitsingojore:

—Jo'ò, na'en; tunga ka'nda tjiunaño kjine t'ia xi tsikixungi nisti ki'ndiu ngi yamixo.

²⁹Ba Jesús kitsure:

—T'inrandai, tu ngat'are nga 'ba tsa'en kjinukjuai, isennixtjin xi bi nda je 'etukajinre ki'ndi chjunri.

³⁰Ba kionga chjunbiu echu ngani ndaba, tsabe ki'ndire ngasun nachanre, tunga bi nde tijñajinnire isennixtjin xi bi nda.

Jesús tsinda jngu xuta xi xtaya 'ba tsakjan

³¹Ba jaskan Jesús 'etju ngani nangi xi Tiro 'mi, 'ba ja'axtiu nangi Sidón 'ba echu ndachikun Galilea ko nangi xi Decápolis 'mi. ³²Ba kio ja'echanire jngu xuta xi xtaya 'ba xi tsakjankoni, 'ba kichja'are nga ngatanere ntsja.

³³Ba Jesús kikit'axin kioña tjindu xutankjiun, 'ba kiskanis'en najma ndsa ñojon xuta xtayabiu. 'Ba ko ndatiare Jesús kitsiko najenre xuta tsakjon.

³⁴Ba jaskan Jesús kiskutsejen ngank'aa 'ba ja'atsere, 'ba kitsure xutabiu:

—Efata. (En xi tsunire: iNgatatju'!)

³⁵Ba ndekuini chubabiu ñojon xuta xtayo tsix'a, 'ba najenre kuanda 'ba nda kinchja. ³⁶Ba Jesús kitsure xuta nga tu'yá ngate'ere nijmi mé = xi kuán; tunga ngisa = tu kitsa'en, ngisa = 'ñu ye'e nijmi. ³⁷Ba xuta niki 'ñu = kuakunre, 'ba tsure xinkjin:

—Kui ngayéje nda tsa'en 'ba ka'nda tsa'en nga xi xtaya ma nt'e 'ba xi tsakjan ma nda nchja.

Jesús tsikjén ñujun mi xuta

Mt. 15:32-39

8 ¹Jngu nixtjin kionga 'ñu nkjin xuta kuañajan ngani 'ba tumé tjinnre mé = xi skine, Jesús kinchjare xutare 'ba kitsure:

²—Ne fa'animana xutankjinbi, ngat'a je ján nixtjin nga tjindukona nga'e 'ba bi nde tjinnire mé = xi skine. ³Ba tsa k'uete kjindia ndaba, kuanre tsa kua'inda ngaya ndiyo, ngu ne kjin jendiba yak'ani.

⁴Ba xutare kitsingojore:

—¿Tunga ñá kuechja'aña xi chine xi kuanire xutankjiun nga jngu nga'nde t'axin joni nga'e nga tu'yá tjindu?

⁵Ba Jesús tsiningiyare:

—¿Jótjin niñuxtila tjinnu?

—Yatu mani —kitsingojo xutare.

⁶Ba Jesús 'exa nga xutankjiun ngat'endu t'a nangiu. Kiskjebe niñuxtila xi yatu 'ba kionga je kitsjare kjuanda Na'enchana, kitsixkua 'ba kitsjare xutare, 'ba kui kitsika'bisunre xutankjiun. ⁷Ba nde tjinjóre tjiuti ngayeje.

SAN MARCOS 8

'Ba Jesús kitsjare kjuanda Na'enchana ngat'a tse'e tjiutiu, 'ba 'exa nga ngatatsika'bisunre xutankjiun ngayeje. ⁸'Ba ngatsi'i tsakjen ka'nda nga kitsere, 'ba kionga kiskja'añajan xkua xi ts'angi, yatu nisin kuán. ⁹'Ba je mején ñujun mi mani xuta xi tsakjen. 'Ba jaskan Jesús kitsikixant'a xutankjiun ¹⁰'ba ja'as'en jngu barku ko xutare 'ba kiji jngu nga'nde xi Dalmanuta 'mi.

Nchja fariseo mi'are Jesús nga sa'en jngu chubá

Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56

¹¹'Ba ja'e nchja fariseo 'ba 'etuts'inre nga josiko Jesús. 'Ba tuxi skut'ayakoni, tsi'are nga sa'en jngu chubá tuxi kuakuchuyani nga ngat'are Na'enchana jendibani. ¹²'Ba Jesús 'ñu ja'atsere 'ba kitsu:

—¿Áññu xuta xi tjin nganda'e jngu chubá mi'ani? 'Ba xinkixi_nuu nga bi kua'ere xuta xi tjin nganda'e jngu chubá.

¹³'Ba 'batsa'en kitsik'endu kui xutabiu, 'ba ja'as'en ngani barku 'ba xingunda ndachikun kiji.

Jesús 'bejña jngu kjuakusun ngat'a tse'e na'yu sanre nchja fariseo

Mt. 16:5-12

¹⁴'Ba xutare Jesús kichiyajinre nga tsaka'a niñuxtila; tu jnguchi niñuxtila ya'a ngaya barku. ¹⁵'Ba Jesús kitsure:

—Chutsijon, 'ba tikuendo yojonu ngat'are na'yu sanre nchja fariseo 'ba ko tse'e Herodes.

¹⁶'Ba xutare inyafako nijmi xinkjin ngat'a kuankjinre nga kui kjua nga tsajainre niñuxtila.

¹⁷'Ba Jesús kuankjinre xi inyatsure xinkjin xutare, 'ba kitsure:

—¿Áññu techuba nijmiñu nga tsajainnu niñuxtilajín? ¿A kje machu'yajínnu 'ba a ninga kje mankjínjínnu? ¿A ne tijñunu? ¹⁸Tjin = xkún. ¿A bi machu'yanu? 'Ba tjin = ñojón. ¿A bi nu'yo? ¿A bi nde fa'etsjenninu? ¹⁹Kionga kitsika'biá ón niñuxtila ngajinre ón mi xuta, ¿jótjin nisin kjinitsio ko xkuare xi ts'angi?

'Ba xutare kitsingojo:

—Tejó nisin.

²⁰—'Ba kionga kitsika'biá yatu niñuxtila ngajinre ñujun mi xuta, ¿jótjin nisin kjinitsio ko xkuare xi ts'angi?

—Yatu nisin —kitsingojo.

²¹'Ba 'batsa'en Jesús kitsure:

—¿A kje mankjínjínnu?

Jesús tsinda jngu xuta ka naxinanda Betsaida

²²'Ba jaskan Jesús ko xutare echu naxinanda Betsaida; 'ba kio ja'echanire jngu xuta ka, 'ba kis'ets'are nga ngatatsiko. ²³'Ba Jesús kiskjebe ntsja xuta ko, 'ba 'etukajinko naxinando. 'Ba kitsika'nyi xkun ko ndatiare 'ba yanere ntsja 'ba tsiningiyare:

—¿A je matsejenri tsajmi?

²⁴'Ba xuta ko kiskutsejenndaire, 'ba kitsu:

—Je 'biā xuta, tunga joni ya xi setsuma matsejena.

²⁵'Ba Jesús yane nganire ntsja xkun, 'ba xutabiu nda kiskutsejen, 'ba kuanda, 'ba je ne nda kuatsejen yejere. ²⁶'Ba 'batsa'en Jesús 'ete ndaba, 'ba kitsure:

—Bi nde bitjas'enjinni naxinando nganda'e.

Pedro tsu nga Jesús xi Mesías

Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21

²⁷'Ba jaskan Jesús ko xutare kiji nga'nde xi tjin Cesarea ña batexuma Felipe. 'Ba kionga tjenja ndiyo, Jesús tsiningiyare xutare:

—¿Jó tsu xuta nga 'yá = niñā an?

²⁸'Ba kui kitsingojo:

—Tjin xi tsu nga ji = ni Juan Bautista, 'ba tjin xi tsu nga ji = ni Elías, 'ba yak'a xi tsu nga jngu ni profeta.

²⁹'Ba Jesús tsiningiyare:

—Tunga jun, ¿jó mixun nga 'yá = niñā an?

'Ba Pedro kitsingojo:

—Ji = ni Mesías.

³⁰'Ba Jesús 'ñu 'enere nga tu'yá ngate'ere nijmi kibi.

Jesús be'e nijmi nga kueya 'ba nga kjua'aya nganire

Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27

³¹'Ba Jesús 'etuts'inre nga ye'ere nijmi xutare nga Ki'ndire Xuta xi'iun ne tse kjuanima kjua'axtiu, 'ba nga k'uaxjengi xuta chingare naxinando, xi ngakure na'mi 'ba xuta chjine kjuatexuma. Kitsure nga kjuinik'en, tunga nga kjua'aya nganire xi majānni nixtjin. ³²Kibi nda kitsuyare. 'Ba kio Pedro kikit'axin Jesús 'ba 'etuts'inre nga jatiko. ³³Tunga Jesús kitsiku'beya 'ba kiskutsejen'a xutare, 'ba jatiko Pedro nga kitsure:

—iTisent'axin ngat'ana chanayi!, ngat'a bi ninkjin_ri takuin tsajmi xi tse'e Na'enchana, tu xi tse'e xuta ngasun'ndebi = .

³⁴'Ba jaskan Jesús kinchjare xutare 'ba ko xutankjiun xi tjenngire, 'ba kitsure:

—Tsa 'yáñu xi mejénre kuan xutana, ngatatsichiyajin yojore 'ba ngata'anijin krure 'ba ngatjandetjenngina. ³⁵Ngat'a xi mejénre sik'angi yojore, sichaja; tunga xi sichaja yojore ngat'ana an 'ba ngat'are en nda xi tsik'angi, kui = xi sik'angi. ³⁶¿Jótsa'en kuachjenre xuta tsa sa'en ngayéje ngasun'ndio 'ba tsa sichaja kjuabenichunre? ³⁷'Ba nde ¿jótjin k'uechji ngat'are kjuabenichunre xuta? ³⁸'Ba tsa tjin xi masubare ngat'ana 'ba ko ngat'are enna ngixkun xuta xi tjin nganda'e, xuta xi bi nt'ere Na'enchana 'ba xi xuta je, 'ba = nde Ki'ndire Xuta xi'iun kuasubare ngat'a tse'e kui xutabiu kionga kju'a'e ngani nga ko kjuajere Na'enre 'ba ko ankjele tsjere.

9 ¹Jesús 'ba nde kitsure:

—'Ba xinkixi_nuu, nga yak'a xuta xi tjindu i bi kjuesun 'nda nga skue nga kju'a'e ña batexuma Na'enchana ko kju'a'ñu.

Kionga ts'antjaiya isenre Jesús

Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36

²'Ba jon nixtjin jaskan nde, Jesús tsijun jngu nindu nk'a nga tu Pedro, Santiago 'ba ko Juan kiko sa. 'Ba ngixkun kui, Jesús ts'antjaiya isenre. ³'Ba se 'na kis'e najñure 'ba ngisa 'ñu tiba kis'e nga ninga nkjin ndiya kjue bi 'ba s'e. ⁴'Ba tsabe Elías ko Moisés, nga inyafako nijmi Jesús. ⁵'Ba Pedro kitsure Jesús:

—Na'en, íá nda ni nga nga'e tetsuba! Ján ni'ya sindai: jngu xi tsiji, 'ba jngu xi tse'e Moisés 'ba jngu xi tse'e Elías.

⁶Ngat'a xutare inyatsakjun, 'ba Pedro bi be mé = xi kuetsu. ⁷'Ba kio kuatsejen jngu yufi 'ba kitsink'ianre, 'ba ngajin yufibiu 'etju jngu jnda xi kitsu:

—Kui = bi xi ki'ndina xi 'ñu mejénna; tasen ñojon_ru kui.

⁸'Ba ndekuini chubabiu, kionga kiskutsejenndaire, tu'yá nde tsabekoni Jesús, tu kui tajngu sejña ngisa.

⁹'Ba yejerañu nga inya'betukajen nindu, Jesús kitsure xutare nga tu'yá ngate'ere nijmi mé = xi tsabe ka'nda nga Ki'ndire Xuta xi'iun kju'a'aya nganire ngajinre mik'en. ¹⁰'Bamani xutare 'ejin kakun suba kju'a'mobiu, nisi miningiyare xinkjin mé = xi tsunire nga kju'a'aya nganire ngajinre mik'en. ¹¹'Ba tsiningiyare Jesús:

—¿Áñnu tsuni chjine kjuatexuma nga tjinnere Elías tjun kju'a'e?

¹²'Ba kui kitsingojore:

—Kjuakixi = nga Elías tjun kju'a'e, 'ba nga kui k'uejñanda yeje. Tunga ¿a bi 'batsa'en kua'indut'a enre Na'enchana nga Ki'ndire Xuta xi'iun tse kjuanima kju'a'a 'ba xiaton? ¹³Tunga an xin_nuu nga je ja'e Elías, 'ba nga xuta kitsiko jotsa'en nga kuamejénre, jo tsu enre Na'enchana ngat'are kui.

Jesús tsinda jngu chana'en xi tjinre jngu isennixtjin xi bi nda

Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43

¹⁴Ba kionga ja'e ngani ña tjinu xutare xi yak'a, tsabe nga 'ñu nkjin xuta kitsendaire; 'ba yak'a chjine tse'e kjuatexuma inyafosiko. ¹⁵Ba kionga xutankjiun tsabe nga je ja'e Jesús, ngatsi'i 'ñu kuakunre 'ba mangatsanga kiji nga kitsite'ndare. ¹⁶Ba Jesús tsiningiyare:

—¿Mé = xi techubasiko kui?

¹⁷Ba jngu xi kio sejñajinre xutankjiun kitsu:

—Ji na'en, nga'e ja'ekora ki'ndina, ngu jngu isennixtjin tijñajinre xi bi tsja'ndere nga nchja. ¹⁸Ba nitu ñañu isennixtjinbiu kjebe, kanikja'at'a t'anangiu, 'ba ndaxu 'baxje ts'a, 'ba majngaya nde'ñu 'ba s'ejñataja. 'Ba je tsi'a_{ra} xutari nga ngat'axjejinre isennixtjinbiu, tunga bi kuánre.

¹⁹Ba Jesús kitsingojo:

—iXuta xi tjin nganda'e xi tsajainre kjuamakjain! ¿Kjia'á = ñu 'nda kuatejñako_{nuu}? ¿Kjia'á = ñu 'nda xukjuako_{nuu}? Ndekonu nga'e chana'enbiu.

²⁰Ba 'batsa'en kichanire chana'enbiu ngixkun Jesús. Tunga kionga isennixtjinbiu tsabe Jesús, ta'a kitsa'en nga 'etsujmeyare chana'enbiu 'ba kiska t'anangiu, 'betikjakoni 'ba 'etju ndaxu ts'a. ²¹Ba Jesús tsiningiyare na'enre chana'enbiu:

—¿Kjia'á = ñu 'nda 'ba manire?

'Ba na'enre kitsingojo:

—'Ndani nga ki'ndi; ²²'ba nkjin ndiya isennixtjinbiu kanikja'ajin ndi'i 'ba ko nanda, tuxi sik'enni. Tunga tsa kuan xi si'en, ngatja'animari ngat'ani 'ba tisekoni.

²³Ba Jesús kitsure:

—¿Jótsa'en tsa “kuan xi si'en”? Ngayéje ma ngat'are kui xi makjainre.

²⁴Ba tukjia'a kiski'ndaya na'enre chana'enbiu:

—iMakjainna an; tisekona nga ngatamakjain ngisana!

²⁵Ba kionga tsabe Jesús nga 'ñu nkjin xuta inyamañajan, jatiko isennixtjin xi bi nda, 'ba kitsure:

—Ji isennixtjin xi bi ba'e'nde_{ri} nga nchja 'ba xi kitsixtaya, an xinra t'etukajin yojore chana'enbi, 'ba bi nde bitjas'enjinni_{ri}.

²⁶Ba isennixtjinbiu kiski'ndaya, 'ba kitsa'en nga 'ñu 'etsujmeya nganire chana'enbiu 'ba 'etukajin yojore. 'Ba kitsik'ejña chana'enbiu joni xi je k'en, 'ba nkjin xuta kitsu nga je k'en. ²⁷Tunga Jesús kiskjebe ntsja, 'ba kiskjenitjen; 'ba chana'enbiu tsakasen nduju.

²⁸Ba jaskan Jesús ja'as'en jngu ni'ya, 'ba xutare tsiningiyat'axinre Jesús:

—¿Áññu jin bi kuán kji'naxjenii isennixtjinbiu?

SAN MARCOS 9

²⁹Ba Jesús kitsingojore:

—Jngu isennixtjin joni kibi bi tu chub̄a 'betju, tu kio = nga chukua Na'enchana.

Jesús be'e ngani nijmi nga kueya

Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45

³⁰Ba kionga je kijini kio, ja'axtiu nangi Galilea. 'Ba Jesús bi kuamejénre nga tjin xi skue, ³¹ngat'a tibakuyare xutare. Tsure:

—Ki'ndire Xuta xi'iun kuangantsja xuta, 'ba sik'en; tunga xi majánni nixtjin, kjua'ayare.

³²Tunga xutare bi mankjínre mé = xi tsure, 'ba tsakjun nga miningiyare.

Jesús bakuya 'yá = xi tjun sejña ña batexuma Na'enchana

Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48

³³Ba echu naxinanda Capernaum. 'Ba kionga je tjinduya ni'ya, Jesús tsiningiyare xutare:

—¿Mé = xi techubasini_ru ngaya ndiyo?

³⁴Tunga tu xiu = tsik'endu, ngat'a ngaya ndiyo inyafosi nga 'yá = xi tjun sejña ngajínre. ³⁵Ba Jesús tsik'ejña 'ba kinchjare nga tejó xutare, 'ba kitsure:

—Tsa tjin xi mejénre tjun kuan ngajinnu, tusa ngataxjenima yojore, 'ba chu'ndare ngatsi'i ngatjama.

³⁶Ba jaskan kiskjebe jngu ki'ndi 'ba kitsikasen ngajínre kui, 'ba tsakank'a 'ba kitsure xutare:

³⁷—Kui xi kjetbetjo ngat'ana jngu ki'ndi joni kibi, an kjetbetjona; 'ba kui xi kjetbetjona an, bi tu an kjetbetjona, 'ba = nde kjetbetjo kui xi kitsikasenna.

Jesús bakuya nga 'yá = xi bi stikena ña, tijñakona

Lc. 9:49-50; Mt. 10:42

³⁸Ba Juan kitsure:

—Na'en, je kji'yee jngu xuta xi 'baxje isennixtjin xi bi nda nga tsichjen ja'enri 'ba jin kik'echja'nde_ri, ngat'a bi ña tjenkona.

³⁹Tunga Jesús kitsingojo:

—Bi 'bechja'nde_ru; ngat'a tsajain xi sa'en jngu kjuakun nga tsichjen ja'enna, xi jaskan kuan ch'o tsa'en kuinchja ngat'ana an. ⁴⁰Kui = xi bi stikena, ko ña tijñakona. ⁴¹Ba tu'yañu xi sjanu ninga tu jngu vaso nanda ngat'a xutana = ñu, 'ba xinkixi_nuu nga sakure chjire.

Jesús bakuya ngat'are xuta xi tsikajngije xuta xi yak'a

Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2

⁴²'Ba tu'yañu xi sikajngije jngu ki'ndi chibi xi makjainre ngat'ana, ngisa = nda kuanre nga xanikja'ajin ndachikun ko jngu ndiojo tse xi

tji'ñut'a ngisin. ⁴³'Ba tsa ndsai sikajngijeri, tusa tichatjin; ngisa = nda ni kutu ntsja tetsji nga kuitjas'en ngank'aa, 'ba tu'bani tsa tjinri ngojó ndsai 'ba tsa k'uikisen nga'nde ña fa'a kjuanima xuta, kioña bi 'boya ndi'i. ⁴⁴Kioña bi fesun tjiuchindu 'ba nga bi 'boya ndi'i. ⁴⁵'Ba tsa ndsakui sikajngijeri, tusa tichatjin; ngisa = ndani kutu ndsaku tetsji nga kuitjas'en ngank'aa, 'ba tu'bani tsa tjinri ngojó ndsakui 'ba tsa nga'nde ña fa'a kjuanima xuta xanikja'ajinri. ⁴⁶Kioña bi fesun tjiuchindu 'ba nga bi 'boya ndi'i. ⁴⁷'Ba tsa xkuin sikajngijeri, tusa 'naxje; ngisa = nda ni nga kat'a tetsji nga kuitjas'en ña batexuma Na'enchana tu'bani tsa tjin ngojó tuxkuin 'ba tsa nga'nde ña fa'a kjuanima xuta xanikja'ajinri, ⁴⁸kioña bi fesun tjiuchindu 'ba nga bi 'boya ndi'i.

⁴⁹'Ngat'a ngatsi'i kuatsje ko ndi'i jotsa'en matsje yojo nga maxtiani. ⁵⁰'Ba naxo nda; tunga tsa bi nde xtiani, ¿jótsa'en kuaxtia ngani? 'Ba ngatjas'e ngajinnu naxa nga jngu jnguu, 'ba ko kjuaxiu tetsubako xingiu.

Jesús bakuya ngat'are kjuabixon

Mt. 19:1-12; Lc. 16:18

10 ¹'Ba jaskan Jesús 'etju naxinanda Capernaum, 'ba kiji nangi xi Judea 'mi 'ba ko nangi xi tjin xingunda ndaje Jordán. 'Ba kio kuañajant'a nganire xutankjiun, 'ba 'etuts'inre nga yakuya nganire xuta jotsa'en ngantsjai. ²'Ba yak'a xuta fariseo kitsitiñat'are Jesús tuxi skut'ayakoni, 'ba tsiningiyare:

—¿A ba'e'ndere jngu xuta xi'in sik'ejña chjunre?

³'Ba Jesús kitsure:

—¿Mé = xi kitsunu Moisés nga si'on?

⁴'Ba kitsingojo:

—Moisés kitsja'nde nga kuan sik'ejña chjunre kionga jngu xujun xi je kitsikjet'a kjuabixanbiu sjare.

⁵Tunga Jesús kitsure:

—Moisés kitsi'indu kjuatexumabi ngat'a ne taja tjindu inimanu. ⁶Tunga kionga Na'enchana kitsa'en ngasun'ndebi, “xi'in 'ba chjun kitsa'en”. ⁷“Kui kjuañu xi xi'un sik'ejñani na'enre 'ba ko nare 'ba k'uejñako chjunre, ⁸'ba ngojó tu jngu sani xuta kuan.” Bi nde jó mani ya'a, tu jngu sani xuta. ⁹'Ba kui kjuañu xi Na'enchana je 'e'ñu, bi xuta ngasun'ndebi sikixuya.

¹⁰'Ba kionga je tjinduya ngani ndaba, xutare tsiningiya nganire ngat'are kjuabi. ¹¹'Ba Jesús kitsure:

—Xi sik'ejña chjunre 'ba kja'e kuixanko, kjuachajngi tsa'en ngat'are chjun tjunre; ¹²'ba tsa xi chjun sik'ejña xi'inre 'ba kja'e kuixanko, 'ba = nde kjuachajngi tsa'en ngat'are xi'inre.

SAN MARCOS 10

Jesús tsichikunta'en ki'ndi nistiu

Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17

¹³Ba ja'echanire Jesús ki'ndi nisti, tuxi sichikunta'enni nga kuanere ntsja; tunga xutare jatiko xi inyafa'eko. ¹⁴Ba kionga Jesús tsabe kibi, kuastire 'ba kitsure xutare:

—Ta'e'ndio nga nisti ki'ndiu kju'a'ekunna, bi 'bechja'nde_ru, ngat'a ña batexuma Na'enchana kui xi joni nisti tse'e. ¹⁵Kjuakixi = xi xin_nuu, xi bi skjebetjo nga Na'enchana nga kui = xi batexuma jotsa'en jngu ki'ndi kjetbetjo mé = xi ba'ere, niñajanni kuan kju'a's'en kio.

¹⁶Ba Jesús tsakank'a nisti ki'ndiu 'ba kitsichikunta'en, nga yanere ntsja.

Jesús fakoya chana'en xi nyina

Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30

¹⁷Ba kionga Jesús 'etjuni kio, nga tifiya ndiyo, mangatsanga ja'e jngu chana'en xi tsakaskunch'int'are Jesús 'ba tsiningiyare:

—Ji maestru xi ndai, ¿mé = xi sa'aan tuxi s'enina kjuabenichun xi bi fet'a?

¹⁸Ba Jesús kitsingojo:

—¿Ánñu xuta nda 'mininaa? Tsajainjín xuta xi nda, tu Na'enchana sani. ¹⁹Je 'ye mé = xi tsu kjuatexumo: “Bi sik'en; bi si'en kjuachajngi; bi si'en cheje; bi en ndesu kjuinukjuai ngat'are xi yak'a; 'ba bi k'uejñi; 'ba chakuin na'enri ko nari.”

²⁰—Na'en, je kitsik'etjusaan ngayéjebiu ka'ndani nga ki'ndia —kitsu chana'enbiu.

²¹Ba Jesús kiskutsejen'a ko kjuanimejen, 'ba kitsingojore:

—Ngijngu tsajmi chaja ngisari: t'ikateñe ngayéje xi tjinri 'ba xuta xi nima ta'e_ri, 'ba 'batsa'en s'eri kjuanyina ngank'aa; 'ba jaskan ndibai, 'ba ndetjengina.

²²Ba chana'enbiu kuabare nga kjint'e kibi, 'ba ba kis'ere nga kiji, ngat'a ne 'ñu nyina.

²³Ba Jesús kiskutsejenndaire, 'ba kitsure xutare:

—iÁ tsa'en na'en kuanire xuta xi nyina nga kju'a's'en ña batexuma Na'enchana!

²⁴Ba xutare tu kitsik'etsubakun = en xi kitsu Jesús; tunga kui kitsu nganire:

—Jun ki'ndina, iá tsa'en na'ennire nga bitjas'ian ña batexuma Na'enchana! ²⁵Ngisa = bi na'en kuanre nga jngu chakameyu kju'a's'en nts'are nindu, tsa jngu xuta nyina kju'a's'en ña batexuma Na'enchana.

²⁶Ba ngisa 'ñu kitsik'etsubakun xutare, 'ba miningiyare xinkjin:

SAN MARCOS 10

—Ngu ¿'yá xi kuanre kjuinik'angi tsu'ba?

²⁷'Ba Jesús kiskutsejen'a, 'ba kitsingojore:

—Bi mare tsik'angi yojore xuta, tunga Na'enchana mare; ngat'a ma yejere Na'enchana.

²⁸'Ba kio Pedro kitsure:

—Jin kjinik'ejña yejení mé = xi tjinni, 'ba tsetjenngiri.

²⁹'Ba Jesús kitsu:

—Kjuakixi = xi xin_nuu, tsa 'yáñu xi tu kjuana 'ba ko en ndare Na'enchana 'ejñani ndaba, a nts'e, a ndichja, a nare, a na'enre, a ki'ndi nistire, asa nangire, ³⁰nganda'e kui ngasun'ndebi jngu sientu ngisa ni'ya, nts'e, ndichja, na, ki'ndi ko nangi sakure. 'Ba nde sjenngicha. 'Ba nixtjin xi ndiba kjuabenichun xi bi fet'a sakure. ³¹Tunga nkjin xuta xi titjun ma nganda'e, xi fet'ani = kuan; 'ba nkjin xuta xi fet'ani ma nganda'e, kui xi titjun kuan.

Jesús tsuya ngani nga kueya 'ba nga kjua'aya nganire

Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34

³²Kionga inyafi ndiya naxinanda Jerusalén, tjun Jesús tjen. 'Ba xutare kiskutsejenkun, 'ba xuta xi yak'a ko kjuakun tjenngire. 'Ba Jesús kinchjat'axin nganire nga tejó xutare, 'ba 'etuts'inre nga ye'ere nijmi mé = xi kuata'en. ³³'Ba kitsure:

—Tasen ñojón, naxinanda Jerusalén temangian, kioña Ki'ndire Xuta xi'iun kuangantsja ngat'are xuta ngakure na'mi 'ba ko xuta chjine tse'e kjuatexuma, kui xi k'uexa nga kjuinik'en 'ba singantsjare xuta xi bi tse'e Israel. ³⁴Kui = xi kuejnuke, k'uetajunre, kuajare 'ba sik'en; tunga kionga kjue ján nixtjin, kjua'aya nganire.

Santiago ko Juan mi'are jngu kjuanda Jesús

Mt. 20:20-28

³⁵'Ba Santiago ko Juan, ki'ndire Zebedeo, kitsitiñat'are Jesús 'ba kitsure:

—Maestru, mejénni nga sik'etjusunni kjuanda xi xja'ari.

³⁶'Ba Jesús tsiningiyare:

—¿Mé = xi mejénnú nga sa'aan ngat'a tsojon?

³⁷'Ba kitsingojore:

—Kionga je kuatexumai ko kjuaje, ta'e'ndenii nga jngu xi k'uejña ngate_ri xi kixi 'ba jngu xi k'uejña ngate_ri xi skjun.

³⁸Tunga Jesús kitsure:

—Bi 'yo jun mé = xi chjo'o. ¿A kuannu s'iu nda sja xi k'uiá an? ¿Asa kuannu satendo ko kjuanima jotsa'en satendaá an?

³⁹—Kuan = ni —kitsingojo ngojó.

'Ba Jesús kitsure:

—S'iu nda sja xi k'uiā an, 'ba satendo ko kjuanima jotsa'en satendaa; ⁴⁰tunga tsa ngate kixina asa ngate skjunnā kuetsubo, bi an 'bakonā nga sja_nuu, tu kui = xuta xi je kis'endare nga'ndebiu kua'ere.

⁴¹'Ba kionga xi ngite xutare kjint'e enbi, kuastike Santiago 'ba ko Juan. ⁴²Tunga Jesús kinchjare, 'ba kitsure:

—Jun 'yo nga xi ngakure xuta xi bi tse'e Israel 'ñu mejenre xutare, 'ba xi batexuma ko kjua'ñure tsa'en nga kjuinik'etjusun enre. ⁴³Tunga ngajinnu jun bi 'ba kuan. Tusa, xi mejénre nga titjun kuan ngajinnu, tjinnere kui kuatesinre xi yak'a; ⁴⁴'ba xi mejénre nga titjun kuan ngajinnu, tjinnere kui kuan chu'ndare xi yak'a. ⁴⁵Ngat'a Ki'ndire Xuta xi'iun bi ja'e nga satesinre, tusa kui ja'ekatesinre xuta, 'ba tuxi sjani yojore nga k'uechjintjai nkjin xuta.

Jesús tsinda xuta ka xi Bartimeo 'mi

Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43

⁴⁶'Ba echu naxinanda Jericó. 'Ba jaskan kionga Jesús ko xutare inya'betjuni kio, nkjin xuta tjenngire. 'Ba jngu xuta ka xi Bartimeo 'mi, ki'ndire Timeo, ngandai ndiyo tijña nga tjimi'a ton chje. ⁴⁷'Ba kionga kjint'e nga je ndiba tiña Jesús tse'e Nazaret, 'etuts'inre nga kiski'ndaya:

—iJi Jesús, ntjere David, chanima kakunnaa!

⁴⁸'Ba nkjin xuta jatiko tuxi k'uejñaxiuni, tunga tu ngisa = 'ñu kiski'ndaya:

—iJi, ntjere David, chanima kakunnaa!

⁴⁹'Ba kio Jesús tsakasen'ñu, 'ba kitsure:

—Nukjua_ru.

'Ba kjinukjuare xuta ko 'ba kik'inre:

—Titsja_ri yojori, 'ba tisetjen, ngat'a tinchja = ri.

⁵⁰'Ba xuta ko kiskanikja'a tjiutsanga chajare, 'ba jngu fani kiskjink'a nga kitsitiñat'are Jesús. ⁵¹'Ba Jesús tsiningiyare:

—¿Mé = xi mejénri nga sa'aan ngat'a tsiji?

'Ba xuta ko kitsingojo:

—Na'en, mejénna kuatsejen nganina.

⁵²'Ba Jesús kitsure:

—Kuan k'uin; tu ngat'are kjuamakjainri, je kuandai.

Ndekuini chubabiu xuta ko kuatsejenre, 'ba kitjenngi Jesús ngaya ndiyo.

Jesús fa'as'en naxinanda Jerusalén

Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19

11 ¹Kionga je matiñare naxinanda Jerusalén, echu ña tjindu Betfagé ko Betania, nga'nde xi tjindut'are tjenngi tse'e Ya Olivo. 'Ba jaskan Jesús kitsikasen jó xutare. ²'Ba kitsure:

—Tangiun nga'nde xi tijn̄a nguba kio, 'ba kionga kuitjas'ion, xiañu jngu ki'ndi burru xi tjita'ñu, xi kje nisa 'yajín 'bejñakjare. Chjundo 'ba ndeko. ³'Ba tsa 'yá xi skuiningiyanu ánñu 'ba teña'anñu, “Na'ennaxu sichjen 'ba ta'axu sja nganiri”, t'in ru.

⁴'Ba kiji xutare nde, 'ba tsabe jngu ki'ndi burru xi sejñaya ndiyo, tjita'ñut'a jngu xuntja ni'ya, 'ba kiskjenda.

⁵'Ba yak'a xi tjindu kio tsiningiyare:

—¿Mé = xi teño'on? ¿Ánñu ki'ndi burru techjundañú?

⁶'Ba kui kitsingojo jotsa'en kitsure Jesús; 'ba kitsa'e'ndere nga kiko. ⁷'Ba 'batsa'en ja'ekore Jesús ki'ndi burru, 'ba yasunre tjiutsanga chajare 'ba Jesús tsak'ejñakjare. ⁸'Ba 'ñu nkjin xuta bayuju tjiutsanga chajare ngaya ndiyo, 'ba yak'a xi tsatet'a tjiare ngijña 'ba yayuju ndiyo.

⁹'Ba 'ñu kiski'ndaya xuta xi tjentitjun, 'ba ko xi tjenngire, nga inyatsu: —iNgatjas'e kjuaje! iNgatatsichikunta'en Na'enchana kui xi ndibani ngat'are ja'enre! ¹⁰iNgatatsichikunta'en kjuatexumare xi ndiba, kjuatexuma tse'e xuta chingana David! iNgatjas'e kjuaje ngank'aa!

¹¹'Ba Jesús ja'e naxinanda Jerusalén, 'ba ja'as'en ña ma ndetsin ningu; 'ba kionga je kiskutsejenndaire ngayéje xi tjin, 'etju ngani, ngat'a je kuangixun. 'Ba kiji Betania ko ngatejó xutare.

Jesús ch'o tsure ya higo xi tsajainre tu

Mt. 21:18-19

¹²'Ba kionga kuanyujun, kionga je 'etjuni Betania, Jesús kuabojore. ¹³'Ba kjin tsabe jngu ya higo xi tjinre xka; 'ba kitsitiñat'are tuxi skueni tsa tjinre tu. Tunga kionga echu ña sejña yabiu, tumé kisakure, tu suba xka = ngat'a bi nixtjinre tu higo ya'a. ¹⁴'Ba 'batsa'en kitsure ya higobiu:

—Niñajan nde ngatakjineni turi xuta.

'Ba xutare kjint'e mé = xi kitsu.

Jesús 'baxje xuta xi inyabateña tsajmi ña ma ndetsinre ningu

Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22

¹⁵'Ba kionga ja'e naxinanda Jerusalén, Jesús ja'as'en ña ma ndetsinre ningu 'ba 'etuts'inre nga ts'axje xi inyabateña tsajmi kio 'ba ko xi inyabatse. Tso'otsakjan yamixare xi tsik'antjaiyare ton xuta, 'ba ko xi inyabateña nise xi paloma 'mi; ¹⁶'ba ni'yá nde kitsja'ndenire nga kjua'axtiu ko tsajmi ña ma ndetsinre ningu. ¹⁷'Ba yakuya, nga kitsu:

—Enre Na'enchana tsu: “Ni'yana kui = xi kuan ni'ya kioña xuta xi tjin ngasun'ndebi ma fakona”, tunga ngijore chacheje kjiño'on jun nga'ndebi.

¹⁸'Ba kionga kjint'e enbi, ngakure na'miu 'ba ko xuta chjine kjuatexuma tsangisjai jótsa'en kuan sik'enni Jesús, ngat'a ne inyatsakjunre. Ngu ngatsi'i

SAN MARCOS 11

xuta kutsejenkun jotsa'en bakuya kui. ¹⁹'Ba kionga je kuajñu, Jesús ko xutare 'etjuni naxinanda Jerusalén.

Kixí ya higo xi ch'o kitsure Jesús

Mt. 21:20-22

²⁰'Ba nga tajñu nga kuanyujun, ja'at'a tiñare ya higobiu 'ba tsabe nga je kixi ka'nda jamare. ²¹'Ba kio Pedro ja'etsjenre mé = xi kuán, 'ba kitsure Jesús:

—Na'en, chutsejen, je kixi ya higo xi ch'o kik'in_ri.

²²'Ba Jesús kitsingojo:

—Ngatamakjainnu ngat'a tse'e Na'enchana. ²³Kjuakixi = xi texin_nuu, nga tu'yañu xi kuetsure nindubi: “Chjunitjen yojori, 'ba chanikja'ajin yojori ndachikun”, kuan jotsa'en nga kuetsure tsa bi jó ján kuaja inimare nga makjainre nga kuan jotsa'en nga titsu. ²⁴Kui kjuañu 'ba xinni_nuu nga ngayéje xi jun xjo'o nga xuko Na'enchana, ngatamakjainnu nga je kisakunnu, 'ba sakunu. ²⁵'Ba kionga techuko Na'enchana, tichat'a_ru xingiu tsa mé = xi tjinnu ko kui, tuxi Na'enchana xi tijña ngank'aa 'ba nde sichat'aninu jenu ngayeje. ²⁶Tunga tsa bi sichat'a_ru xuta xi ch'o tsikonu, 'ba = nde bi sichat'anu jenu Na'ennu.

Chjaningiyare Jesús 'yá = xi kitsjare kjua'ñu

Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8

²⁷'Ba jaskan Jesús ko xutare ja'e ngani naxinanda Jerusalén. Yejerañu Jesús tsu'ba ña ma ndetsinre ningu, kitsitiña ngakure na'miu, ko xuta chjine kjuatexuma 'ba ko xuta chingare naxinando, ²⁸'ba tsiningiyare:

—¿Mé = kjua'ñu xi tjinri nga 'bi teñe'en? 'Ba ¿'yá xi kitsjari kjua'ñu nga ma 'bi teñe'en?

²⁹'Ba Jesús kitsingojore:

—'Ba nde skuiningiya_nuu tu jngusa tsajmi ngayeje; tingojonu, 'ba an 'ba xin_nuu mé = kjua'ñu tjinnā nga 'bi tsa'aan. ³⁰¿'Yá = xi kitsikasen Juan Bautista nga ja'ekatenda, a Na'enchana asa xuta = ? Tingojonu.

³¹'Ba kui jonijmiko xinkjin:

—Tsa “Na'enchana kitsikasen” kuixan, kui kuetsu = na “¿'Ba ánñu bi kuakjainninu ngat'a tse'e?” ³²'Ba ¿jó kuixan tsa xuta kitsikasen?

Ngat'a kitsakjunke xuta naxinando, ngu ngatsi'i kuakjainre nga Juan kuán jngu profeta. ³³'Ba 'bitsa'en kitsingojore Jesús:

—Bi 'yee.

'Ba 'batsa'en Jesús kitsingojo:

—'Ba ninga an bi 'ba xin_nuu mé kjua'ñu tjinnā nga 'bi tsa'aan.

Jesús 'bejña kjuakusun ngat'a tse'e nchja ch'okun xi tsa'exako uva

Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19

12 ¹Ba Jesús 'etuts'inre nga 'ejña kjuakusun:
—Jngu xuta 'entje tsujmi ntje xi uva 'mi, 'ba 'ench'are; 'ba kiskju'ngi jngu nga'nde ña sits'iungi uva, 'ba kiskjenitjen jngu torre nk'a tuxi sikuenda yejeni.

¹Ba jaskan kitsikeyare nangiu nchja xi mare tsa'exako uva, 'ba kui xin kiji.
²Ba kionga echu chanre tu, kui kitsikasen jngu chu'ndare tuxi kueki'anire nchjabiu chan xi 'bakore. ³Tunga nchjabiu kitsuba chu'ndabiu 'ba ye'ere, 'ba tu tjejen ntsja nga kitsikasen. ⁴Ba kio xi naire nangiu kitsikasen ngani ngijngu chu'ndare; tunga nchjabiu kitsi'onre nindaku chu'ndabiu, 'ba ch'o kitsure. ⁵Ba kja'e kitsikasen ngani, 'ba kibi kjinik'en. 'Ba jaskan nkjin chu'ndare kitsikasen; tjin xi kisatere 'ba yak'a xi kjinikjesun.

⁶'Ba tu ngijngu xuta tijña ngisare, kui xi ki'ndire fa, xi 'ñu mejénre. 'Ba xi fet'ani kui kitsikasen, nga kitsikja'etsjen: “Nchjabiu skuekun = ki'ndina.”
⁷Tunga nchja xi tsa'exako uva kitsure xinkjin: “Kibi = xi saku yejere tsajmi xi tjinre na'enre; tusa sik'ian, tuxi tsajan kuanni mé = xi sakure.” ⁸'Ba 'batsa'en kitsuba, 'ba kitsik'en 'ba kiskanikja'a t'axin yojore ña tjintje tsujmi ntje uvabiu.

⁹'Ba, ¿jó mixun jun? ¿Mé = xi sa'en xi naire nangiu? Ngu kjua'etsikjesun nchjabiu, 'ba kja'e xuta sikeyare nangiu.

¹⁰¿A kje 'bexkiyajíun enre Na'enchana? Nga tsu:

Ndiojo xi chjine xjo ts'axjengi,

kui = xi je kuánni ndiojo titjun.

¹¹Na'enchana xi 'bi kitsa'en, 'ba tu makun = na ña nga 'ya.

¹²'Ba kio xuta titjun kuamejénre kitsuba Jesús, ngat'a be = nga Jesús 'ejña kjuakusunbi ngat'a tse'e kui. Tunga tsakjunke xutankjiun, 'ba kitsik'ejña tajngu Jesús 'ba kiji.

Jesús bakuya ngat'a tse'e kjua'bechjintjai

Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26

¹³'Ba kjinikasen ña tijña Jesús yak'a nchja fariseo 'ba ko xutare Herodes, tuxi sikinchjani Jesús en xi kuan kuangini. ¹⁴'Ba kui nchjabiu ja'etsure:

—Ji na'en, jin 'ya = ni nga kjuakixi = xi sji nga bi tu enre xuta 'mini_ri 'ba nga bi tu isenre xuta 'mini_ri ngayeje, ngat'a bakuye nga ko kjuakixi ndiyare Na'enchana. ¿A tixa'nde asa bi tixa'nde nga k'uechjintjai_ra ña xuta ngakure Romano? ¿A k'uechji = ña, asa bi k'uechja?

¹⁵Tunga Jesús be = ni kjuajó nkjainre nchjabiu, 'ba kitsure:

—¿Áññu chen te'bejñaninu? Jngu ton ndenario ndekonou, tuxi skutsejenni_ra.

¹⁶'Ba ja'echanire jngu ton, 'ba Jesús kitsure:

SAN MARCOS 12

—¿'Yá = tse'e isen xi kjit'a nga'e, 'ba 'yá = tse'e ja'en xi kua'indut'a?

'Ba nchjabiu kitsingojo:

—Tse'e xuta ngaku Romano = .

¹⁷'Ba kio Jesús kitsure:

—Ngu ta'e_ru xuta ngaku Romano xi kui tse'e, 'ba ta'e_ru Na'enchana xi tse'e kui.

'Ba tu kiskutsejenkun = nchjabiu jotsa'en kitsingojo ngani Jesús.

Jesús bakuyare xuta ngat'a tse'e kjuafa'aya

Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40

¹⁸'Ba kio yak'a nchja saduceo ja'ekun Jesús. Kui = nchjabiu tsu nga mik'en bi nde fa'ayanire; 'ba tsiningiyare Jesús:

¹⁹—Ji na'en, 'ba tsa'en kitsi'indu xujunna Moisés: “Tsa jngu xi'in xi je tsixanko chjun kueya, 'ba tsa bi kis'ekore ki'ndi, jngu nts'e xuta xi k'ion kuixanko ngani chjun k'anbiu tuxi sjanire ki'ndi nts'e xi k'ion.” ²⁰Ngu jngu ndiya kis'e yatu nchja xi nts'e mani. Xi ma titjun tsixan, tunga k'en 'ba bi kis'ere ki'ndi. ²¹'Ba kio xi majóni tsixanko ngani chjunbiu, tunga 'ba nde k'en ngani ngayeje 'ba bi kis'e nganire ki'ndi; 'ba nde 'ba = nde kuán ngani ko xi majánni. ²²'Ba nga yatu 'ba = kuán tsi'ire, nijnguú kis'ere ki'ndi. 'Ba jaskan 'ba nde k'en chjunbiu ngayeje. ²³Ngu, nixtjin nga kjua'aya nganire xuta, ¿'yá = tse'e kuan chjunbi ngat'a ngayatu tsixanko?

²⁴'Ba Jesús kitsingojore:

—Jun tjiñunu, ngat'a bi 'yo mé = xi kua'indut'a enre Na'enchana ninga kjua'ñure Na'enchana. ²⁵Kionga mik'ion kjua'ayare, bi nde kuixanni ninga bi nde sikixanni ki'ndi nistire, ngu joni ankjele xi tjindu ngank'aa kuan. ²⁶Tunga ngat'are nga kjua'aya nganire xuta, ¿a kje 'bexkiyajíun xujun xi kitsi'indu Moisés ngat'a tse'e ya na'ya xi tjitijin ndi'i? Kionga Na'enchana kitsure Moisés: “An = ña na'enre Abraham, na'enre Isaac 'ba ko tse'e Jacob.” ²⁷'Ba Na'enchana bi na'enre mik'en kuán, tu tse'e sani xi tjindikun; 'ba kui = kjuañu ne 'ñu titsujñuninu —kitsu Jesús.

Jesús bakuya ñáre kjuatexuma xi ngisa tjun tijña

Mt. 22:34-40

²⁸'Ba ja'e jngu chjine kjuatexuma, 'ba kjint'e nga nchjabiu inyafoyanire xinkjin, 'ba kionga je tsabe nga Jesús nda kitsingojore, kitsitiñat'are Jesús 'ba tsiningiyare:

—Ngajinre ngayéje kjuatexuma, ¿ñáre kjuatexuma xi ngisa tjun tijña?

²⁹'Ba Jesús kitsingojore:

—Kjuatexuma xi tijña titjun yejere ngayéje, kui xi tsu: “Tasen ñojon, xuta naxinanda Israel, xi Naina kui xi Na'enchana mani xi tu jngututu ma

SAN MARCOS 12

sani. ³⁰Timején Na'enchana xi Na'enri ko ngayéje inimari, ko ngayéje yojori, ko ngayéje kjuafa'etsjenri 'ba ko ngayéje nga'ñuri.” ³¹Ba kjuatexumabi kui = xi majóni: “Timején xingi jotsa'en nimején yojori.” Tsajain kja'e kjuatexuma xi ngisa tjun tijña tu'bani nga ko kibi.

³²Ba chjine kjuatexuma kitsure:

—Jun nde, na'en, 'ba = tjín. Kjuakixi = xi sji, nga tu jngututu mani Na'enchana, 'ba nga nde tsajainni xi kja'ere. ³³Ba nga ña simiján Na'enchana ko ngayéje inimana, ko ngayéje kjuafa'etsjenna, 'ba ko ngayéje nga'ñuna, 'ba nga simiján xingia jotsa'en nimijáan yojona, kui = xi ngisa chjire tu'bani ko ngayéje kjuatjo xi ngasun altar ti.

³⁴Ba kionga Jesús tsabe nga chingabiu nda kitsingojo, kitsure:

—Bi kjin teni_ri ña batexuma Na'enchana.

'Ba ni'yá nde manikakun nga miningiya ngisare.

Jesús miningiya 'yá ntje ndibanire Cristo

Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44

³⁵Ba kionga tibakuya Jesús ngajin ndetsinre ningu, tsiningiya:

—¿Áññu chjine kjuatexuma tsuni nga ntjere David ndibani Cristo? ³⁶Ngu ndekuini David kitsu, kionga Isennixtjintsjere Na'enchana kitsikinchja:

Na'enchana kitsure Na'enna an:

“Teni ngate kixina,

ka'nda nga xi bi nda ya'ari ngi ndsakui sik'enda.”

³⁷Ba ¿jót'sa'en Cristo ntjere David kjuendibani, nga ndekuini David na'enna tsure?

'Ba xutankjiun tsja tjinre nga inyabasen ñojonre Jesús.

Jesús baneje chjine kjuatexuma

Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47

³⁸Ba Jesús kitsu ngisa nga yakuya:

—Chutsejen_ru yojonu ngat'a tse'e chjine kjuatexuma, ngu matsjare 'betsuma ko najñu nduju 'ba matsjare nga ko kjuaxuta nikja'ayare ngajin ndetsin. ³⁹Ba matsjare nga 'bendusun yaxile xi tjun inya ni'ya sinagoga 'ba nga'nde xi ngisa nda chun kja'ajin nga jngu s'i, ⁴⁰ba kui xi kja'are ni'yare yanchjin k'an 'ba, tuxi k'ue'mota'en yojore, 'ñu tsé fako Na'enchana. Kui kjuá ne tsé kjuanima kjuá'axtiuni.

Jesús bakuya ngat'a tse'e ton chje

Lc. 21:1-4

⁴¹Jngu ndiya Jesús tsek'ejña ngankjain nkjin kaxa ña xinya ton chje nga tikutsejen jót'sa'en inyamina tonre xuta kio. 'Ba 'ñu tsé ton inyamina nkjin

xuta nyina. ⁴²'Ba kio ja'e jngu chjun k'an xi nima 'ba 'eya ngaya jngu kaxabiu jó ton xkua xi chuba kjiya. ⁴³'Ba kio Jesús kinchjare xutare 'ba kitsure:

—'Ba xinkixi_nuu nga kui chjun k'an nimabi ngisa = tsé kitsja tu'bani ko ngatsi'i xi 'eya ton kaxa ton chjebi. ⁴⁴Ngu ngatsi'i tu kui xi 'bangire tsja, tunga chjunbi, ngajin kjuanimare, je kitsja yeje xi machjenre nga k'uejñakun.

Jesús be'e nijmi nga kuixuya ningu

Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6

13 ¹'Ba kionga Jesús 'etjuni ngajin ndetsinre ningu, jngu xutare kitsure:

—iNa'en, chutsejen, á tuku kunni ni'ya ya'ebi 'ba ko ndiojo ya'e xi kuandani!

²'Ba Jesús kitsingojore:

—¿A techutsejen'a = ni ni'ya ya'e xi 'bi kun? Ngu nijnguú ndiojo nde s'enduxjonenire xinkjin. kuixungi yeje.

Jesús bakuya mé = xi tjun kuan kionga kjue ngasun'ndio

Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24

³'Ba jaskan kiji tjenngi tse'e Ya Olivo, xi tijña ngubare ningu. 'Ba Jesús tsik'ejña, 'ba Pedro, Santiago, Juan, 'ba ko Andrés tsiningiyat'axinre:

⁴—'Ba t'innii, ¿kjia'á nga 'bi kuan, 'ba mé = chuba xi s'e kionga je k'uetjusun yeje kibi?

⁵'Ba Jesús 'etuts'inre nga kitsure:

—Chutsejen_ru yojonu, nga tu'yá ngat'ejñunu. ⁶Ngat'a ne nkjin xi kjua'e ko ja'enna 'ba kuetsu: “An = ña xi Cristo”; 'ba nkjin xuta k'uejñure.

⁷'Ba kionga jun kjuinu'yo nga i nga jaan tjin kjuachan, 'ba kionga xuta kue'e nijmi kjuachan xi tjima, bi kun, ngat'a tjinne = re nga 'ba kuan; tunga kje kjuejin ngasun'ndebi ya'a. ⁸Ngat'a naxinanda skjanko kja'e naxinanda, 'ba chikun skjanko kja'e chikun; 'ba ne nkjin nga'nde s'e chon, 'ba ko kjindia. Ngayéjebi tu kui = xi sa'e 'betuts'inre kjuanima xi s'e.

⁹'Nde jun chutsejenni_ru yojonu; ngat'a ngixkun xutaxa = kuinikasennu, 'ba kuajanu ngaya ni'ya sinagoga. 'Ba nga tu ngat'a tsa'an = nini ngixkun chikun 'ba ngixkun rey kuekision, tuxi sikixiñu ngat'a tsa'an. ¹⁰Ngu tjinnere kjuinikja'axtiuya farani titjunre enre Na'enchana ngatsi'i naxinanda xi tjin. ¹¹'Ba kionga xuta kjua'ekja'anu 'ba nga ngixkun xutaxa singantsjanu, bi nikjo mé = en xi kuixun. Tusa tixun mé = en xi kua'enu kui chubabiu; ngat'a bi jun kjuinukjuo, tu Isennixtjintsjere Na'enchana xi kuinchja. ¹²'Ba xi nts'e fo singantsja nts'e nga kjuinik'en, 'ba xi na'en ma singantsja ki'ndire; 'ba xi ki'ndi ma ndekui skjankoni xichare 'ba sa'en nga

kjuinik'en. ¹³Ba tu ngat'ana = nini kuastike tsi'inu xuta; tunga xi xukuakore ka'nda nga kjuet'a, kui xi k'uangi.

¹⁴Kjua'e xi ch'otjin xi sa'en nga tu jaan xiare nga'ndetsjere Na'enchana, 'ba xio nga seña ña bi 'bakore nga sasen 'ba xi ti'bexkiya kui enbi ngatamankjinre?, kui nixtjinbiu ngatsi'i xi tjindu nangi Judea ngatanga ña tjin nindu. ¹⁵Ba ngatsi'i xi tjindu ngatsja ndaba, bi ngat'etukajen nga kjua'as'en ndaba tuxi kjua'ekja'ani mé = xi tjinre; ¹⁶'ba xi ngijña titsa'exa, bi ngatjendiba ndaba tuxi kjua'ekja'ani najñure. ¹⁷iNimaxunini yanchjin xi titsuya'more asa inyatsikaki ki'ndire kui nixtjinbiu! ¹⁸Chja'a_ru jun Na'enchana nga bi nixtjinre nch'an nga 'ba ngatjama; ¹⁹ngat'a 'ñu tsé kjuanima s'e kui nixtjinbiu joni xi kje nisañajanni 'yare, 'ndani nga Na'enchana kitsinda kui ngasun'ndebi ka'nda nganda'e, 'ba xi niñajani nde s'eni. ²⁰Ba tsa Na'enchana bi sichuba kui nixtjinbiu, tu'yá k'uangi; tunga je kitsichuba nixtjinbiu Na'enchana nga tu kjuanda tse'e xuta xi je kiskja'ajin.

²¹Kui nixtjinbiu tsa tjin xi kuetsunu: “Chutsijon, nga'e tijña Cristo”, asa kuetsunu: “Chutsijon, ngajaan tijña”, bi ngatamakjainnu. ²²Ngat'a nkjin = kjua'e xi Cristo kuetsure yojore tunga bi kui ni. 'Ba kjua'e xi profeta kuetsure yojore tunga bi kui ni; 'ba kui sa'en nkjin chuba ko kjuakun tuxi k'uejñunire xuta, 'ba tsa kuan, ka'nda xi je Na'enchana kiskja'ajin. ²³Tunga chutsejen_ru yojonu jun ngat'a je 'ba texintitjun_nuu ngayejebi.

Nixtjin nga kjua'e ngani Ki'ndire Xuta xi'iun

Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36

²⁴Tunga kui nixtjinbiu, kionga je kjua'a kjuanimabiu, s'e jñu tsu'biu, 'ba na'enso bi nde sjani ndi'ire, ²⁵'ba niñu kuixungini ngank'aa, 'ba nga'ñu xi tjin ngank'aa kjuatse. ²⁶Ba kio xiare Ki'ndire Xuta xi'iun, nga tjindibajin yufi ko 'ñu tsé kjua'ñu 'ba ko kjuaje. ²⁷Ba kio sikasen ankjelere, nga sikinyaku xuta xi je kiskja'ajin ngayéje ngasun'ndio, ka'nda nga'nyukjinre ngasun'ndebi 'ba ka'nda nga'nyukjinre ngank'aa.

²⁸Ngatjamanu kjuakusun ngat'a tse'e ya higo: Kionga je 'betju nganire nts'en tjiare yo, 'ba kja'e xka 'betju nganire, je 'yo nga nixtjinre chundaba matiña. ²⁹Ba nde 'ba = tsa'ennire, kionga je xio nga 'ba tjima, ngatja'yo nga Ki'ndire Xuta xi'iun je señaixtiu xuntja ni'ya. ³⁰Ba xinkixi_nuu, nga k'uetjusun yeje mé = xi texian kionga kje fesunjín xuta xi tjin nganda'e. ³¹Ngank'aa 'ba ko t'anangiu kjuet'a, tunga enna bi kjuet'a.

³²Tunga mé = nixtjin 'ba mé = chuba nga 'ba kuan, tu'yá be, ninga ankjele xi tjindu ngank'aa, 'ba ninga Ki'ndire Na'enchana. Tu Na'enchana sani xi be.

³³'Ba kui = kjuañu, tetsubachunñu, 'ba nda tikuendo yojonu, ngat'a bi 'yo kja'á = ñu nga 'bi kuan. ³⁴Joni jngu xuta xi je mejen kuaje kja'e

naxinanda, 'ba kionga 'betju ndaba tsike'nda xuta chu'ndare nga ngatatsikuenda ndaba, 'ba nga jngu jngu chu'ndare jngu xa tsjare, 'ba tsure chu'ndare xi tsikuenda xuntja ni'yo nga ngat'ejñakun. ³⁵'Ba kui = kjuañu tetsubachunñu, ngat'a bi 'yo kjia'á = nga kjua'e xi naire ni'yo, a nga tjima'ña = , a nga masen nistjen = , a kio = nga kji'nda chaxicha, asa kio = nga je tjis'e isen. ³⁶Tetsubachun, tuxi bi tetsujñafeñu kionga tukjia'a kjua'e xi naire. ³⁷Mé xi texin_nuu jun, 'ba = xin tsi'i_rā: Tetsubachun —kitsu Jesús.

Kionga chubayare nga kjuinduba Jesús

Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53

14 ¹'Ba tu ngijó = nixtjin chaja ngisa nga s'eya s'i pascua kionga chine niñuxtila xi tsajainre na'yu san. 'Ba ngakure na'mi 'ba ko chjine kjuatexuma inyamangisjai ndiyare jótsa'en kuan suba'moni Jesús, 'ba sik'en. ²Ngu tsure xinkjin:

—Bi ngajinre s'iu kjuinduba, tuxi bi sisi'ani xutankjiun.

Jngu chjun 'bestenjunre nanda xi ixi jen Jesús

Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8

³'Ba kionga Jesús tijña naxinanda Betania, nga ndaba Simón, xi xuta chi'in fe'ndujun 'mire; yejerañu Jesús tijñat'a yamixo, ja'e jngu chjun xi ya'a jngu lameta xi alabastro nini. Kui = lametabiu kjitse nanda xi suba naxu nardo 'bejunire 'ba xi ne chjire. 'Ba chjunbiu yakjan lameto 'ba kio 'estenjunre nindaku Jesús nandabiu. ⁴'Ba yak'a xuta xi tjindu kio kuakjanre, 'ba kitsure xinkjin:

—¿Ánñu tu 'ba tsa'en kitistentonni nandabi? ⁵Kui kjua nga ts'axtiu ján sientu ton denario chjire tsa kisateña tsakaiñu, 'ba kuán kitsa'ere xuta nima tonbiu tsakaiñu.

'Ba jatiko chjunbiu.

⁶Tunga Jesús kitsu:

—Bi 'ba 'mi_ru; ¿ánñu tenistini_ru? Nda = tjin mé = xi kitsikona. ⁷Ngat'a xuta nima tu i = tjindujinntsainu, 'ba kuan kuisseko tu kjia'añu nga mejénnú; tunga an bi nga'e kuatejñajinntsjai_nuu. ⁸Kui = chjunbiu kitsa'en = mé = xi kuán xi kitsa'en; nde nganda'e = ni je kitsikja'ajnda ixi titjun yojona ngat'a s'eyanijin = ñā. ⁹'Ba fa texinkixi_nuu, nitu ñañu nga'ndere ngasun'ndio ña kjua'axtiuya en ndare Na'enchana, 'ba = nde kjuinukjua mé = xi kitsa'en chjunbi, 'ba 'batsa'en kjuinikja'etsjenya —kitsu Jesús.

SAN MARCOS 14

Judas tsingantsja Jesús

Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6

¹⁰Ba Judas Iscariote, jngu xutare xi tejó, kikun ngakure na'miu tuxi singantsjanire Jesús. ¹¹Ba kionga na'miu kjint'ere, se kuatsja = re, 'ba kitsure nga sjare ton. 'Ba Judas 'etuts'inre nga tsangisjai mé = fa chubá xi ngisa nda nga singantsja Jesús.

Jesús kjen ko xutare

Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26

¹²Nixtjin nga 'etuts'inre s'i pascua kionga chine niñuxtila xi tsajainre na'yu san 'ba nga nik'en chutsanga tse'e s'iu, xutare Jesús tsiningiyare:
—¿Ñáñu mejénri nga kuek'endai xi xina nga s'i pascua?

¹³Ba kio Jesús kitsikasen jó xutare 'ba kitsure:

—Tangiun naxinanda jan. 'Ba kio skajiun jngu xuta xi jngu nisa nanda ya'a. Kui = tangintjenngiu. ¹⁴Ba kioña kjua'as'en, 'ba t'in_ru xi naire ni'yo: “‘Bi titsu Naini: ¿Ñáre nga'ndeñu nga kuakjenkua xutana kionga kuechijñii s'i pascua?” ¹⁵Ba kio kui kuakunu jngu nga'nde teya xi je tijñanda 'ba xi ngank'are ni'yo tijña. Kio t'endo xi xina.

¹⁶Ba xutare 'etju 'ba kiji naxinanda jan. 'Ba 'ba fa tsa'en kuasjaire jotsa'en ja'ba je kitsure Jesús. 'Ba kio 'enda xi skinejñu s'i pascua.

¹⁷Ba kionga je tjima'ña, Jesús 'ba ko nga tejó xutare ja'e nga'ndebiu.

¹⁸Ba yejerañu kionga inyakjent'a yamixo, Jesús kitsu:

—'Ba fa xinkixi_nuu nga jngu ñu jun xi ñatjen tikjenkona, kui = xi singantsjana.

¹⁹Ba xutare kuabare, 'ba 'etuts'inre nga tsiningiyare nga jngu jngu:

—¿A an = ña?

²⁰—Jngu xi tejó mañu, kui = xi ndekuini tiba titsika'nyijinni niñuxtilare nga ko an —kitsingojore Jesús—. ²¹Ngat'a tjinnere 'ba kuanre Ki'ndire Xuta xi'iun jotsa'en kua'indut'a enre Na'enchana ngat'are kui. Tunga nimaxuni xi singantsja kui. Tusa ngisa nda kuánre tsa bi kitsin.

²²Ba yejerañu inyakjenjñu, Jesús kiskjebe niñuxtilo 'ba kionga je kitsjare kjuanda Na'enchana, kitsijoya 'ba kitsjare xutare nga titsu:

—Chjubio. Yojona = bi.

²³Ba jaskan kiskjebe = ni jngu chutsin. 'Ba kionga je kitsjare kjuanda Na'enchana, kitsjare xutare ngayeje. 'Ba ngatsi'i kits'i. ²⁴Ba Jesús kitsure:

—Kibi = xi jinna xi tse'e kjua xatse xi ti'bendakoni Na'enchana ko xutare. Kui = xi ne nkjin xuta tistenntjainire. ²⁵Ba fa xinkixi_nuu nga bi nde binu k'uiña ka'nda nixtjin nga binu xatse k'uiñ ña batexuma Na'enchana.

Jesús be'e nijmi nga Pedro kuetsu nga bi xutare kuán

Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38

²⁶Ba kionga je kise jngu son xi tse'e Na'enchana, kiji tjenngi tse'e Ya Olivo. ²⁷Ba Jesús kitsure xutare:

—Ngatsi'u sichajañu kjuamakjainnu ngat'a tsa'an; ngat'a 'ba = tsa'en kua'indut'a enre Na'enna: “Sik'íñan xi tsikuenda chutsango, 'ba kui tuchuña k'uetsumaba.” ²⁸Tunga kionga kjua'ayana an, kjuititjun_nuu nangi Galilea.

²⁹Ba Pedro kitsure:

—Nisi ngatsi'i sichaja kjuamakjainre, an bi sichaja.

³⁰Ba Jesús kitsingojore:

—'Ba fa xinkixira nga ndekuini nistjenbi, kionga kje kji'ndajín chaxicha xi majóni ndiya, ji je ján ndiya kisji nga bi xutana kuán.

³¹Tunga Pedro tojo 'ba = kitsu ngisa:

—Nisi tsa kueyakora, bi xian tsa bi xutari kuán.

'Ba 'ba = kitsu ngatsi'i xutare ngayeje.

Jesús fako Na'enna ña Getsemaní 'mi

Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46

³²Ba jaskan echu jngu nga'nde xi Getsemaní 'mi.

—Tetsubo nga'e yejerañu an tefikjakuaa Na'enchana —kitsure Jesús xutare.

³³Ba Jesús kiko Pedro, Santiago 'ba ko Juan, 'ba 'etuts'inre nga 'ñu ba kis'ere 'ba 'ñu kuafore. ³⁴Ba kitsure xutare:

—Kjuaba kitsejin inimana joni tsa kui xi je sik'enna. Tetsubo nga'e, 'ba tetsubachun.

³⁵Ba 'batsa'en Jesús kiji ngubare, 'ba kio tsak'ejña tsindi 'nda t'anangiu, 'ba tsi'are Na'enchana tsa kuan kjua'at'axinre chuba nga kjua'a kjuanima.

³⁶Kionga Jesús tifako Na'enchana tsu:

—Abbá Na'en, ji xi mari ña'an yeje tsajmi; tik'ejñat'axinnaa kjuanimabi, tunga ngatjama jotsa'en mejénri ji, 'ba bi jotsa'en mejéna an.

³⁷Ba jaskan Jesús jendiba ngani ña tjindu xutare, 'ba kjiyufe nga echu; 'ba kitsure Pedro:

—Simón, ¿a tetsujñafe = ni? ¿A nijnguú chuba kichukjuari nga tsikenichin? ³⁸Tetsubachun 'ba chja'a_ru kjuanda Na'enchana, tuxi bi xut'ayakoninú. Inimanu je tijñanda = , tunga yojonu inda ngisa.

³⁹Ba kio Jesús kikjako ngani Na'enchana, 'ba ndekuini en kinchja ngani.

⁴⁰Ba kionga jendiba ngani nde, je kjiyufe ngani xutare ngat'a nijño inya'bechja tuxkun. 'Ba bi nde beni mé = xi singojore. ⁴¹Ba 'batsa'en, ja'e ngani Jesús xi majánni ndiya, 'ba kitsure:

SAN MARCOS 14

—¿A tojo tetsujñafe = ñu 'ba tenikja'aya = ñu? Ngat'e nde, je ja'e chubā nga Ki'ndire Xuta xi'iun kuangantsjare xuta je. ⁴²Tisetjion, tangian nde. Chutsijon, je ndiba tiña xi singantsjana an.

Kionga fa'echja'a Jesús

Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11

⁴³Ba nde sa'e = tinchjani Jesús kionga tukjia'a ja'e Judas, jngu xutare xi tejó, 'ba ja'e ne nkjin xuta xi kitsikasen nchja ngakure na'miu, ko chjine kjuatexuma 'ba ko xuta chinga. 'Ba xutankjiun kicha = ko ya = ya'a nga ja'e. ⁴⁴Ba Judas ja'ba je inya'a titjun nchjabiu nga kitsure:

—Kui xi k'uendsu'aa, kui = biu; nda tjindubo nga kueko.

⁴⁵Ba kionga ja'e, tu Jesús fani kitsitiñat'are.

—Na'en —kitsure 'ba 'endsu'a.

⁴⁶Ba kio xutankjiun kitsuba'ñu Jesús.

⁴⁷Tunga jngu xutare Jesús xi sejña kio ts'axje kichare 'ba tsatet'a ñojon chu'ndare na'mi titjun. ⁴⁸Ba Jesús tsiningiyare xutankjiun:

—¿Áññu ko kicha ko ya kich'añu nga ja'echja'anuu, joni tsa jngu chacheje kuáan? ⁴⁹Nyujun nyujun tsakatejñajinntsai_nuu nga yakuya ngajin ndetsinre ningū, 'ba niñajanni kjindubanuu. Tunga 'bi tjima tuxi k'uetjusunni jotsa'en kua'indut'a enre Na'enchana.

⁵⁰Ba ngatsi'i xutare Jesús tsanga 'ba kitsik'ejña tajngu.

⁵¹Tunga jngu chana'en xi tjenngire, tu jngu najñu ts'atjijunre yojore, 'ba kui xi kitsuba nchjabiu; ⁵²tunga chana'enbiu kitsuntjin najñure, 'ba tu tsanga kjisti = .

Jesús ngixkun xuta xa titjun Judío

Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24

⁵³Ba 'batsa'en kichani Jesús ngixkun na'mi titjun; 'ba kio kuañajan ngatsi'i ngakure na'miu, tse'e xuta chingo 'ba ko tse'e chjine kjuatexumo.

⁵⁴Ba Pedro kjin kitjenngini Jesús ka'nda ngandetsin ndaba na'mi titjun, 'ba nchja xi tsikuenda kio tsik'ejñajinre. 'Ba kio kitsi'isure yojore t'a ndi'u.

⁵⁵Ba kiongakure na'miu 'ba ngatsi'i xuta xo tsangisjai jngu xuta xi skaninejere Jesús, tuxi sjani en nga kjuinik'en; tunga bi kuasjaire. ⁵⁶Ngat'a ninga nkjin xi inyakaninere en ndesu Jesús, bi kjimangusun enre. ⁵⁷Ba yak'a tsikinya nduju 'ba kiskaninere en ndesu, nga inyatsu:

⁵⁸—Jin kjinu'ya_ri nga kitsu xutabi: “An sikixuya = ña ningubi xi tu xuta kitsinda, 'ba ján nixtjin skjenitjen ngaña jngu xi bi xuta tsinda.”

⁵⁹Tunga ninga 'ba = tsa'en kjimangusun enre.

⁶⁰Ba kio na'mi titjun tsisetjen ngamasenre ngatsi'i, 'ba tsiningiyare Jesús:

SAN MARCOS 14

—¿A tumé singuaje ngat'are mé = xi inyakaninejeri?

⁶¹Tunga Jesús xiu tsik'ejña, 'ba nijnguú en kitsingojo. 'Ba na'mi titjun tsiningiya nganire:

—¿A ji = ni Cristo, xi Ki'ndire Na'enchana?

⁶²Ba Jesús kitsingojo:

—Jun, an = ña. 'Ba xia = ñu Ki'ndire Xuta xi'iun nga tijña ngate kixire Na'enchana xi tjinre kjua'ñu, 'ba nga yufi kjuendibajinni ngank'aa.

⁶³Ba kio na'mi titjun 'ejnda najñure tuxi kji'yanire nga 'ñu ch'o kis'ere inimare, 'ba kitsu:

—¿Jótsa'en kuachjen ngisana xi skaninejere? ⁶⁴Je kjinu'yo nga ch'o kitsu ngat'a tse'e Na'enchana xutabi; ¿jó mixun?

'Ba ngatsi'i kuangusun enre nga Jesús tjinre je 'ba nga tjinnere kueya.

⁶⁵Ba yak'a nchjabiu 'etuts'inre nga 'etiajunre Jesús, 'ba 'e'mo nkjain 'ba ye'ere.

—Ji xi profeta 'mi_ri yojori, 'ba t'innii, ¿'yá = xi ye'eri nganda'e nde? —kitsure.

'Ba nchja xi tsikuenda kio nkjain Jesús tso'ojin.

Pedro tsu nga bi xutare Jesús kuán

Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29

⁶⁶Ba nga Pedro tijña ngi ni'yo, ja'e jngu chjun chu'ndare na'mi titjun; ⁶⁷'ba kionga chjunbiu tsabe Pedro nga t'a ndi'u tijña nga titsi'isure yojore, kitsure nga kiskutsejen'a:

—Ji 'ba = nde Jesús tse'e Nazaret tsikitjajmekue ngayeje.

⁶⁸Tunga Pedro 'e'mota'en yojore, nga kitsu:

—Junjun. Bi 'bexkuān, 'ba bi mankjinnā mé = xi tesji.

'Ba Pedro 'etjuuni kio 'ba kiji ña tijña xuntja ngandetsin. 'Ba kio kiski'nda jngu chaxicha. ⁶⁹'Ba chjun chu'ndabiu tsabe ngani Pedro 'ba 'etuts'inre nga ye'ere nijmi xuta xi yak'a:

—Kui xutabi jngu xi tsak'ajmeko jmibiu.

⁷⁰Tunga Pedro nde 'e'mota'en ngani yojore. 'Ba sangutjun, xuta xi tjindu kio nde 'ba = kitsu nganire:

—Kjuakixi = nga Jesús tsikitjajmetjenngi_ri, ngat'a Galilea tsiji ngayeje.

⁷¹'Ba 'batsa'en Pedro 'etuts'inre nga ch'o kitsu, nga kitsik'axki ngat'are Na'enchana:

—Bi 'bexkuān xuta xi te'mi_ru —kitsu.

⁷²'Ba ndekuini chubabiu kiski'nda ngani xi majóni ndiya chaxicho. 'Ba kio Pedro ja'etsjenre mé = xi ja'ba je kitsu'inre Jesús nga kitsure: “Kionga kje kji'ndajín chaxicha xi majóni ndiya, ji je ján ndiya kisji nga bi xutana kuáin.” 'Ba kionga Pedro ja'etsjenre enbi, kiski'nda.

Jesús chaninejere ngixkun Pilato

Mt. 27:1-2, 11-31; Lc. 23:1-5, 13-25; Jn. 18:28-19:16

15 ¹Kionga je kis'e isen, kionga je joyare nga kuañajant'are xinkjin ngakure na'miu ko xuta chingare naxinando, ko chjine kjuatexuma 'ba ko ngatsi'i xuta xa xi yak'a, tjita'ñure nga kiko Jesús 'ba kitsingantsjare Pilato. ²Ba Pilato tsiningiyare Jesús:

—¿A ji = ni reyre xuta judío?

—Ji je 'ba kisji —kitsingojore Jesús.

³Ba ne nkjin tsajmi kiskaninejere ngakure na'miu. ⁴Ba kui = kjuañu Pilato tsiningiya nganire:

—¿A bi singuaje? ¿Jó sji ngat'a tse'e nga 'ba tuku kji'i tsajmi xi inyabangiri?

⁵Tunga Jesús nijnguú en kitsingojo ngisa; 'ba kui = kjuañu Pilato tu 'ba = kuánnire.

⁶Ba xki nu xki nu nga s'i pascua, Pilato tsik'ejñandai jngu xuta xi kjiyuya nduya, xi skui'a xuta naxinanda. ⁷Ba kui nixtjinbiu jngu xuta xi Barrabás 'mi kjiya nduya ko nchja xi ñatjen kiskjanko Roma 'ba kitsik'en xuta. ⁸Ba kio ja'e xutankjiun 'ba 'etuts'inre nga tsi'are Pilato nga ngatatsa'en jotsa'en ngantsjai nga s'i pascua. ⁹Ba Pilato kitsingojore:

—¿A mejénnú nga reyre xuta judío sik'ejñandai_nuu?

¹⁰Ba 'ba kitsu Pilato ngat'a kuankjinre nga ngakure na'miu tu kjuaxin kakun = nini nga kitsingantsja Jesús. ¹¹Tunga ngakure na'miu ja'ba je inya'a xutankjiun nga tusa Barrabás skui'are nga sik'ejñandaire. ¹²Ba Pilato kitsingojore:

—¿Mé = xi mejénnú nga sikua xuta xi reyre xuta judío 'mi_ru?

¹³—iKru tjat'ai! —kitsu nga inyakji'ndaya xutankjiun.

¹⁴—Tunga ¿mé = kjua xi ch'otjin xi kitsa'en kui? —kitsingojo Pilato.

Tunga xutankjiun ngisa 'ñu kiski'ndaya 'ba kitsu:

—iTjat'ai kru!

¹⁵Ba Pilato mejénre nga tsja s'ere xutankjiun, kui = kjuañu Barrabás kitsik'ejñandainire; 'ba jaskan 'exa nga s'ere Jesús 'ba kitsingantsja nga set'a kru.

¹⁶Ba kio chasoldadu kiko Jesús ngajin ndetsinre ni'ya masen xi ni'ya pretorio 'mi, 'ba kinchjare xinkjin xi yak'a. ¹⁷Ba ngatsi'i kitsikaja Jesús jngu najñu nduju kuán, 'ba kitsinda corona xi na'ya nini xi 'esunre nindaku. ¹⁸Ba jaskan 'etuts'inre nga kitsite'ndare:

—i'Nda na'en, xi reyre xuta judío!

¹⁹Ba ko jngu yanaxu tso'ontjainire nindaku Jesús, 'ba 'etiajunre 'ba tsikinyaku'nchin joni tsa bekun. ²⁰Ba jaskan nga je 'batsa'en tsejnuke

SAN MARCOS 15

Jesús, ts'axje nganire najñu kuánbiu 'ba nde najñure = kitsikaja ngani. 'Ba 'etjuko tuxi kuat'ani kru.

Jesús s'et'a kru

Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27

²¹'Ba jngu xuta xi tse'e Sirene xi Simón 'mi, xi na'enre Alejandro ko Rufo, jendibani ngijña; 'ba kionga tifa'a kio, kitsa'ene kjua'ñure tuxi k'uanijinkoni krure Jesús.

²²'Ba kio kiko Jesús jngu nga'nde ña Gólgota 'mi. (En xi tsunire: nga'ndere nindaku mik'en.) ²³'Ba kitsa'ere binu xi ko mirra ts'atjijin nga k'ui tsakaiñu, tunga Jesús bi kits'i. ²⁴'Ba 'batsa'en kiset'a kru. 'Ba chasoldadu kitsiskayani najñure Jesús, tuxi skueni ñáre xi k'uakore. 'Ba 'batsa'en kitsika'bire xinkjin najñure Jesús.

²⁵'Ba chubá ñajan nga tajñu nga kiset'a kru. ²⁶'Ba jngu yate kua'indut'a mé = kjua kjinik'enni. “Reyre xuta judío” tsu xi kua'indut'a yatebiu. ²⁷'Ba jó chacheje ñatjen kiset'ako kru Jesús, jngu ngate kixire 'ba jngu ngate skjunre. ²⁸'Ba kuajngu enre Na'enchana xi tsu: “'Batsa'en xiakun joni xuta xi bi nda tsa'en.”

²⁹'Ba xuta xi inyafa'a kio ch'o inyatsure Jesús nga inyatsik'atji nindaku: —¿A ji = ni xi sikjekjue ningú 'ba nga ján nixtjin xjunitjen ngani?

³⁰Tik'angi yojori 'ba t'etukajent'ai kru —kitsure.

³¹'Ba 'ba = nde tsa'en tsejnuke ngakure na'miu 'ba ko chjine kjuatexumo ngayeje, nga inyatsure xinkjin:

—Kui kitsik'angi kja'e xuta, tunga bi mare tsik'angi yojore.

³²Ngat'etukajent'a kru nganda'e tsa kui xi Cristo, 'ba tsa kui xi reyre xuta tse'e Israel tuxi xiaña 'ba kuakjainnina.

'Ba nchja xi kjiyut'ako kru Jesús 'ba = nde ch'o kitsure.

Jotsa'en k'en Jesús

Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30

³³'Ba kionga kuanyusen, kuajñu ngayéje ngasun'ndio ka'nda nga chuba ján nga kuangixun. ³⁴'Ba ndekuini chubabiu 'ñu kiski'ndaya Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —kitsu. (En xi tsunire: Ji Na'en, ji Na'en, ¿ánñu kjinikumaninaa?)

³⁵'Ba yak'a xuta xi inya kio, kjint'e 'ba kitsure xinkjin:

—Tasen ñojón, profeta Elías tinchjare.

³⁶'Ba 'batsa'en tsangatsanga jngu xuta xi sejña kio, 'ba jngu tsanga kitsika'nyini ko binu xi je san, 'ba jngu yanaxu 'eku 'ba kitsitiñat'are Jesús tuxi k'uini, nga kitsu:

—Tejño; xutsijan tsa Elías kjua'ek'ajent'a kru.

³⁷Tunga Jesús 'ñu kiski'ndaya, 'ba k'en. ³⁸Ba jó ya kuán najñu xi kitjenchja nga'nde xi 'ñu tsje tse'e ningu, jendibajenni 'nda ngank'are ka'nda ngi'ndere nga kitijndajen. ³⁹Ba ngakure chasoldadu xi ngankjain Jesús sejña, kionga tsabe jotsa'en k'en, kitsu:

—Kjuakixi = nini nga kui xutabi Ki'ndire Na'enchana.

⁴⁰Ba = nde kio inya yak'a yanchjin xi kjin inyakutsejenni; 'ba xi inya ngajinre yanchjinbiu María Magdalena = , María nare Kuse ko Santiago xi ma ki'ndiu, 'ba ko Salomé. ⁴¹Kui = yanchjinbi kitjenngi Jesús 'ba tsikinyako kui, kionga tijña nangi Galilea. 'Ba = nde inya ngisa nkjin yanchjin kio xi ñatjen ja'eko Jesús naxinanda Jerusalén.

Kionga kis'eyanijin Jesús

Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42

⁴²Ba kui nixtjinbiu nga s'endunda tsajmi xi machjen s'iu, ngat'a je matiña nixtjin nga nikja'aya. 'Ba kionga je tjima ngixun, ⁴³ja'e Kuse tse'e Arimatea. Kui = jngu ngakure xuta xa xi 'ba nde tikuyare nixtjin kionga kuatexuma Na'enchana. 'Ba kui 'enere yojore nga kikun Pilato 'ba tsi'are yojore Jesús. ⁴⁴Ba tu 'ba = kuánre Pilato nga ngutjun fani k'en Jesús, 'ba kinchjare ngakure chasoldadu 'ba tsiningiyare tsa je k'en. ⁴⁵Ba kionga je ngakure chasoldadu ye'ere nijmi nga je k'en, Pilato kitsingantsjare yojore Jesús Kuse. ⁴⁶Ba kio Kuse tsatse jngu najñu tjibe, 'ba ko najñubiu kitsik'atjijunni yojore Jesús kionga je ts'ajent'a kru. 'Ba jaskan kik'eyanijin jngu tsju xi tixa xi kuandat'a naxiu, 'ba kiskanitikja jngu ndiojo tse xi 'extiuchjakoni tsju. ⁴⁷Ba María Magdalena, 'ba ko María, nare Kuse nde, inyakutsejen ña kis'ejña yojore Jesús.

Jesús fa'ayare ngajinre mik'en

Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10

16 ¹Ba kionga je ja'a nixtjin nga nikja'aya, María Magdalena, ko María nare Santiago, 'ba ko Salomé, tsatse nanda xi ixi jen tuxi kuetsikajunni yojore Jesús. ²Ba nixtjin xi 'betuts'innire semana, kionga 'ñu tajñu ngisa, kiji ña tijña tsjure Jesús, nde sa'e = 'etjuni tsu'biu.

³—¿Yá = tsé xi skja'axinna ndiojobi xi tijñaxtiuchja tsjure? —inyatsure xinkjin.

⁴Tunga kionga kiskutsejen, tsabe nga kui ndiojobiu xi ne 'ñu tse je tijñat'axin. ⁵Ba kionga ja'as'en tsjure Jesús, ngate kixire tsju tsabe jngu chana'en xi yaja najñu nduju xi tiba kji'i; 'ba yanchjinbiu kitsakjun. ⁶Tunga chana'enbiu kitsure:

—Bi kun; Jesús tse'e Nazaret xi teminyisjo xi kiset'a kru, bi nga'e tijña. Je ja'ayare. Chutsijon nga'nde ña kjinikajña. ⁷Tunga tangik'e_ru nijmi

SAN MARCOS 16

xutare, 'ba ko Pedro: “Kui = tifititjunnu nangi Galilea; 'ba kio xio kui jotsa'en nga ja'ba je kitsunu Jesús.”

⁸'Ba kio mangatsanga 'etju yanchjinbiu tsju, ngat'a se inyafatsekun = .
'Ba tu'yá ye'ere nijmi ngat'a inyatsakjun.

Jesús matsejenre María Magdalena

Jn. 20:11-18

⁹'Ba jaskan nga ja'ayare Jesús, kionga tajñu nixtjin xi 'betuts'inre semana, titjun María Magdalena kuatsejenre, xi ts'oxjejinre yatu isennixtjin xi bi nda. ¹⁰'Ba María Magdalena kike'ere nijmi xuta xi ñatjen tsik'etsumako Jesús, xi ba tjindu 'ba inyakji'nda. ¹¹Tunga kionga kjint'e xutabiu nga Jesús tijñakun, 'ba nga chjunbiu kitsitsejenre yojore, bi kuakjainre.

Jesús tsitsejenre yojore jó xutare

Lc. 24:13-35

¹²'Ba jaskan kja'e tsa'en, kitsitsejenre yojore Jesús jó xutare xi ngijña inyafi. ¹³'Ba kui ja'eke'e nganire nijmi xuta xi yak'a; tunga kui bi kuakjain nganire ngayeje.

Jesús 'bexare xutare

Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23

¹⁴'Ba jaskan tuchan Jesús kitsitsejen nganire yojore ngatejngu xutare, yejerañu tjindut'a yamixo; 'ba Jesús jatiko ngat'a bi kuakjainre 'ba titsujñu ngisare, ngat'a bi kuakjainre mé = xi ye'ere nijmi xuta xi ja'ba je tsabe nga ja'ayare kui. ¹⁵'Ba Jesús kitsure:

—Tangiun ngayéje ngasun'ndio, 'ba t'e_ru nijmi en ndare Na'enchana ngatsi'i xuta xi tjin. ¹⁶Xi kuakjainre 'ba satenda, kui = xi k'uangi; tunga xi bi kuakjainre, kui = xi xaninejere. ¹⁷'Ba xi kuakjainre sa'en = kjuakunbi: Nga ko ja'enna k'uaxje isennixtjin xi bi nda; 'ba kja'e en kuinchja ngayeje; ¹⁸'ba subaya ntsja tjiuye, 'ba tsa k'ui tsajmi xi sik'enre, tumé sikore; 'ba kuanere ntsja xuta xi sefesun 'ba kuanda —kitsu Jesús.

Jesús mijin ngank'aa

Lc. 24:50-53

¹⁹'Ba jaskan nga Na'enna Jesús jako xutare, tsijin ngank'aa, 'ba ngate kixire Na'enchana tsik'ejña. ²⁰'Ba xutare Jesús 'etju, nga kitsikja'axtiuya en ndare Na'enchana jo kji'i ngasun'ndio. 'Ba Na'enna tsakaseko, 'ba kitsa'en kjuakun, tuxi xianire nga kjuakixi = en xi inyatsu xutare.